

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 27 JULI 1927

No. 604

INHOUD.

	Biz.
DE SOCIALE-VERZEKERINGSFONDSEN II door <i>Dr. J. van Hoorn</i>	658
De Nederlandsche Ziektewet in verband met de Conventie van Genève door <i>Mr. Baron Wittert van Hoogland</i>	660
De In- en Uitvoer van Nederland gedurende het eerste halfjaar 1927 I door <i>W. G. H. van der Zweep</i>	661
De Ontwikkeling van de Steenkoolwinning in Koetai door <i>Dr. R. Broersma</i>	663
AANTEKENINGEN:	
Uit het Verslag van De Javasche Bank. Rentepolitiek. Overheidsfinanciën	666
MAANDLIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	668
Rijkspostspaarbank	669
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	669
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	669
Postchèque en Girodienst	669
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	669—676
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmer's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

26 JULI 1927.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Het aanbod van geld voor particulier disconto bleef gering; de noteering was vrijwel onveranderlijk $3\frac{9}{16}$ pCt. De prolongatierente schommelde tusschen 3 en $3\frac{3}{8}$ pCt.; terwijl callgeld $2\frac{1}{2}$ à $3\frac{1}{4}$ pCt. bedong.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank draagt de sporen van den gouduitvoer, waartoe de stand der wisselkoersen gedurende de afgelopen week aanleiding heeft gegeven. Het hoofd muntmateriaal blijkt van f 333,6 miljoen tot f 319,3 miljoen te zijn teruggegaan. Ook de post papier op het buitenland geeft een vermindering te zien: hij daalde van f 135,9 miljoen tot f 128,1 miljoen. De diverse rekeningen op de actiefzijde der balans bleven vrijwel op dezelfde hoogte.

Het hoofd binnenlandsche wissels steeg met f 7 miljoen. De beleeningen geven een vermeerdering van f 2,2 miljoen te zien. De zilvervoorraad klom met een kleine f 400.000.

De biljettencirculatie daalde met f 7,7 miljoen. Het tegoed van het Rijk blijkt met f 2,7 miljoen te zijn toegenomen. De rekening-courantsaldi van anderen liepen met f 7,8 miljoen terug. Het beschikbaar metaalsaldo verminderde met f 11,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 49.

* * *

De koers voor Dollars was deze week zeer stabiel; meestal werd 2,49% genoteerd. Ponden waren iets meer aangeboden, zoodat de koers van 12,12 tot $12,11\frac{14}{16}$ kon terugloopen. Marken waren in het begin der week weder zeer gezocht. Dinsdag werd 59,40 betaald, daarna kwam een lichte reactie tot 59,28, maar Zaterdag werd weder voor 59,35 verhandeld. In de overige wissels kwam geen verandering van beteekenis; de markt was stil en de omzetten waren klein.

LONDEN, 25 JULI 1927.

Gedurende het grootste deel van verleden week was er flinke vraag naar geld, zoodat de prijs zich buiten het clearingbank geld op 4 pCt. en hooger stelde. Deze week, de laatste van deze maand, zal geld vermoedelijk gezocht blijken en zal de markt zich wel niet zonder hulp van de Bank van Engeland kunnen redden.

Disconto bleef natuurlijk zeer vast op $4\frac{9}{16}$ — $\frac{3}{8}$, terwijl nu en dan transacties tegen den hoogsten van deze beide prijzen werden gerapporteerd. De omzetten zijn echter gering.

DE SOCIALE-VERZEKERINGSFONDSEN.

II.

In het voorafgaande werd uiteengezet, dat men verstandig zal doen de bezwaren te erkennen zoowel van het voortduren van den tegenwoordigen toestand (waarbij zich enorme kapitalen ophoopen bij een enkele ambtelijke instelling), als van den overgang naar een omslagstelsel (dat logischerwijze voert naar geheel afwijkende grondslagen voor de invaliditeits- en ouderdomsverzekering en naar het onmogelijk-maken van risico-overdracht, zooals ik in een derde artikel nog nader zal aantonen).

Hieruit volgt, dat men pogingen zal moeten doen om langs anderen weg de bezwaren der kapitaals-ophooping te ondervangen.

Dit zou dunkt mij kunnen geschieden op twee geheel verschillende wijzen, waarvan de eene zich het dichtst aansluit aan de huidige praktijk en die ik dus het eerst zal bespreken.

Eerste manier.

Deze bestaat in wezen in een uitbreiding van de beleggingsmogelijkheid. Zoekt men in deze richting, dan komt men al spoedig terecht bij buitenlandsche beleggingen en velen zullen geneigd zijn dit denkbeeld weer even snel te verwerpen. Ik wil hier dan ook dadelijk aan toevoegen, dat ook naar mijn meening de uitvoerbaarheid zal afhangen van een stel wederkeerigheds-maatregelen met andere landen, waarop ik aanstonds terugkom.

Blijkens de wet op de Rijksverzekeringsbank (art. 18, lid 2 sub f, g en h, j^o lid 4) is belegging in schuldbrieven van buitenlandsche hypotheekbanken en buitenlandsche spoorwegmaatschappijen voor het invaliditeitsfonds niet uitgesloten. Volgens het laatstverschenen jaarverslag der Rijksverzekeringsbank (over 1924) was van die bevoegdheid geen gebruik gemaakt en daaraan zal wel niet vreemd geweest zijn de ervaring, opgedaan bij de belegging in buitenlandsche spoorwegleeningen door het Ongevallenfonds, waarbij van het (relatief niet zeer groote) daarin belegde bedrag rond ½ deel verloren ging. Het mag ook eigenaardig heeten, dat de wet slechts als criterium voor de toelaatbaarheid van een buitenlandsche belegging noemt „het in eigendom hebben of exploiteeren van spoorwegen” of (bij de hypotheekbank) „het uitsluitend werken in het land waar haar hoofdkantoor is gevestigd”. Alsof in de eerste plaats de *werkkring* der maatschappij-debitrice van belang was en niet omstandigheden als: de wijze, waarop schuldbriefhouders verhaal kunnen uitoefenen, de rechtstoestanden in den betrokken staat, de algemeene financiële kundigheid en financiële moraliteit van dat land enz.

Toegegeven dient te worden, dat het ook wel zeer moeilijk is voor die imponderabilia wettelijke voorschriften te ontwerpen. Bovendien zouden de voorschriften een stroefheid verkrijgen die gemakkelijk hanteeren zou uitsluiten. Daarom zal het beter zijn een geheel anderen weg in te slaan.

Het zal iedereen wel eens hebben getroffen, dat men in *Nederland* bij voorkeur zijn heil zoekt in *Nederlandsche* Staatsfondsen, gemeentelijke en Provinciale leeningen, pandbrieven, enz., maar dat men natuurlijk in andere landen precies hetzelfde doet ten opzichte van de Staatsfondsen, gemeentelijke en Provinciale leeningen en pandbrieven van hypotheekbanken van *die* landen. Is het niet een wonderlijk denkbeeld, dat ieder land zóózeer van de superioriteit van zijn eigen instellingen overtuigd is, dat het de enorme gebreken, die een zoo groote eenzijdigheid onweerlegbaar aankleven, zoo gemakkelijk opzij zet?

De conclusie trekken, dat onze sociale verzekering en onze ambtenaarspensioenen zooveel beter gefundeerd zijn, dan die van andere staten met een be-

trouwbaar financieele moraliteit, hiervoor zal men allicht terugdeinzen. Doch waarom dan een zoo eng standpunt gehandhaafd?

Dat men ertegen opziet, zich op beleggingsgebied te begeven in landen met wie wij gemakkelijk in politieke conflicten zouden kunnen komen, laat zich zeer wel hooren, hoewel het door mij te verdedigen stelsel ook daaraan gedeeltelijk tegemoet komt.

Ook de valuta-gevaren zou men ter sprake kunnen brengen: immers de valuta van het vreemde land zou ten opzichte van de onze kunnen depreciëren, maar ik zou zeggen, dat men door het opperen van deze mogelijkheid veeleer een zeer gunstige zijde aantrekt. Ook van ons eigen land toch zou de valuta kunnen depreciëren en men zou door dit risico over een aantal landen te verdeelen kunnen bereiken, dat het gevaar aanzienlijk minder groot werd.

Het komt mij dan voor, dat onze Rijksverzekeringsbank overeenkomsten zou moeten sluiten met collega-instellingen van niet-aangrenzende landen als Zwitserland, Denemarken, Zweden; met welke landen *Nederland* in vele opzichten vergelijkbaar is. Dat niet in alle deze landen de sociale verzekering reeds even ver gevorderd is als bij ons, is geen reden het beginsel los te laten: tegen den tijd, dat men bij ons het denkbeeld zal hebben verwerkt, zal men daar alweer zooveel verder zijn.

De instellingen zouden zich twee aan twee tegenover elkaar moeten verbinden voor gelijke bedragen effecten van elkaars land in de effectenportefeuille op te nemen. Mocht er dan een politiek conflict uitbreken, dan is voor het invaliditeitsfonds geen gevaar wanneer het conflict zou voeren tot een waarde-loos-verklaring der buitenlandsche schulden, want een dergelijke maatregel zou met een tegenmaatregel van gelijke strekking en gelijk financieel belang kunnen worden beantwoord.

Onze Rijksverzekeringsbank zou een keus moeten doen uit de beleggingen die de betrokken buitenlandsche instelling voor haar dekkingskapitaal heeft gekozen. Hierin ligt dan reeds een voldoende waarborg, dat het gehalte der fondsen den toets van een nauwgezette critiek kan doorstaan. Omgekeerd zou de buitenlandsche instelling zich stellig veilig gevoelen, wanneer zij *Nederlandsche* effecten van het soort als onze R.V.B. koopt, onder hare beleggingen opnam.

Men zou voorts kunnen bepalen, dat de instellingen de wederkeerige posten gratis voor elkaar beheerden, zoodat onnoodige kosten zouden worden vermeden, en met de bijbedoeling, dat men ten allen tijde de naleving der gemaakte overeenkomst zou kunnen controleeren.

De uitbreiding van het beleggingsveld, die men door dergelijke overeenkomsten met buitenlandsche collega-instellingen zou bereiken, zou zeer belangrijk zijn en tegelijk daarmee het risico aan buitenlandsche belegging verbonden veel geringer zijn dan bij de tegenwoordige voorwaarden het geval is, niettegenstaande de beperking tot spoorwegen en hypotheekbanken opgeheven zou zijn. Inderdaad zou dit risico volkomen met dat verbonden aan binnenlandsche beleggingen gelijk staan, mits men slechts kieskeurig was wat betreft de landen, waarmee men overeenkomsten sloot. En die kieskeurigheid zou men zonder bezwaar kunnen beoefenen, daar reeds een drietal of viertal landen voldoende zou zijn om het beleggingsgebied enorm te verruimen.

Na het voorafgaande zal men mij tevens toegeven, dat een net van dergelijke overeenkomsten tusschen een groep landen tevens beteekent een onderlinge her-verzekering tegen de gevaren van valuta-depreciatie, zoolang die althans niet haar oorsprong vindt in een algemeene depreciatie van het goud tegenover producten en goederen.

Een ander middel tegen de gevolgen van valuta-

depreciatie, dat bovendien ook bij de laatstgenoemde gebeurlijkheid werkzaam is, is de belegging van een gedeelte van het Invaliditeitsfonds in gronden. Zeer zeker heeft dit theoretisch veel te zeggen, daar men zake het rendement van die beleggingen weinig kan voorspellen, terwijl toch 'n bepaald rendement voor de wiskundige berekeningen van baten en lasten moet worden aangenomen.

Ziet men evenwel in de praktijk, dan is van z.g. vaste-rentdragende fondsen het rendement, over een tijdvak van een halve eeuw of langer genomen, een vrij vast, terwijl de omstandigheden van de waardeverandering van gronden reeds belangrijk genoeg moet worden geacht om zelfs tegen belangrijke theoretische nadeelen op te wegen. Wie aan de waardeverandering van gronden mocht twijfelen, bestudeere de desbetreffende hoogst belangrijke hoofdstukken uit het rapport der Staatscommissie-Lovink (welke tot taak had een onderzoek in te stellen naar de baten, te verwachten uit de droogmaking der Zuiderzee), waarin de grondprijzen over een tijdperk van anderhalve eeuw op scherpzinnige en uiterst doeltreffende wijze werden onderzocht en waarbij een voortdurende waardevermeerdering aan den dag kwam, die zeker niet achterblijft bij een vermeerderde waarde van producten en goederen tegenover het goud. Dat bij algeheele débacle der valuta de grond zijn waarde behoudt, is in de oorlogsjaren afdoende bewezen en spreekt overigens vanzelf.

Met deze mogelijkheid van waardevermeerdering wordt niet altijd rekening gehouden door schrijvers, die geneigd zijn een afbraak der valuta, zooals in Duitschland en Oostenrijk heeft plaats gevonden, te beschouwen als iets dat vanzelfsprekend ook ons land vroeger of later boven het hoofd hangt. Overigens zal het hun zwaar vallen uit de historie der muntstelsels deze zekerheid af te leiden. Zijn zij evenwel deze zekerheid niet niet moeten sparen, geen levensverzekering moeten sluiten en hun vermogen liever heden dan morgen moeten opteren.

Wat nog de belegging in gronden betreft, dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan, daar het aanbod van goede gronden geenszins overmatig is. De Zuiderzee zou hier echter belangrijk kunnen helpen en voorts de ontginning van woeste gronden, al of niet in samenhang met werkloosheidsbestrijding.

Tweede manier.

De andere wijze waarop ik mij een oplossing kan voorstellen is gelegen in een verdeling van het opgehoopte kapitaal over een aantal instellingen, die dan ieder weliswaar een groot, maar toch niet een zoo onhandelbaar groot bedrag zouden hebben te beheeren als de toekomstige f 2 milliard bij de Rijksverzekeringsbank.

Denkt men zich een 20-tal instellingen over het geheele land, dan zou dat dus worden gemiddeld f 100 miljoen per instelling. Deze instellingen zullen, wil aan de bedoeling voldaan zijn, los van elkaar moeten staan, in ieder geval geen ambtelijke instellingen zijn, die door het Staatsverband waartoe zij alle behoorden, in wezen toch weer één fonds zouden uitmaken.

Het zouden dus moeten zijn particuliere fondsen, in den geest van het Algemeen Mijnerwerkersfonds te Heerlen, dat reeds thans voor alle mijnarbeiders in ons Limburg in de plaats treedt van het wettelijke Invaliditeitsfonds. Het spreekt vanzelf, dat de wetgever de stichting van meer dergelijke fondsen niet zal kunnen dwingen; evenwel is het aan geen twijfel onderhevig, dat de drang om de zaak zelf ter hand te nemen in wijden kring zich zou openbaren onmiddellijk nadat de mogelijkheid daartoe zou zijn opengesteld, en mocht het al zijn, dat die drang zich bij gebrek aan organisatoren niet in daden omzette, dan zou toch de vereeniging Centraal Beheer, die o.a. reeds de risico-overdracht bij de ongevallenverzeke-

ring voor zoo'n groot gedeelte op haar schouders heeft rusten, hieraan onverwijld tegemoet komen.

Men zou zich dit zoo kunnen voorstellen, dat op het verbeed van het Algemeen Mijnerwerkersfonds de werkgivers en arbeiders in een bepaalden tak van bedrijf zich tot het stichten van een fonds vereenigen, zoodanig dat alle arbeiders bij de aangesloten bedrijven automatisch lid van het fonds zouden zijn.

Om de controle op de naleving der verzekeringsplicht mogelijk te maken en tevens voor ieder fonds het risico over een voldoende aantal hoofden te verdeelen, zou het noodig zijn als minimum aantal leden van een fonds een getal van b.v. 20.000 voor te schrijven. De lijsten der bij een bepaald fonds aangesloten bedrijven zouden bij het controleerende lichaam moeten beruigen, en dit zou door steekproeven zich moeten overtuigen, dat de arbeiders dier bedrijven inderdaad aan het fonds als lid werden opgegeven en dat hunne verzekering in de administratie van het fonds was geregistreerd.

Hiermede zou men gekomen zijn tot een belangrijke uitbreiding van de risico-overdracht. Zooals bekend, is in de dagen, dat de Invaliditeitswet in de Staten-Generaal werd behandeld (1912 en 1913), regelmatig naar voren gebracht, dat invaliditeitsverzekering ongeschikt zou zijn om daarbij risico-overdracht toe te passen. Men grondde dit op de bevoegdheid, die bijzondere fondsen zouden hebben om minder gunstige risico's te weigeren, waarbij deze dan in overgrooten getale ten laste van het openbare Invaliditeitsfonds zouden komen.

In theorie is dit gevaar zeer zeker aanwezig, maar men gevoelt wel, dat een groot deel ervan wordt opgeheven door de bepaling, dat in een bepaalde groep van bedrijven *alle* arbeiders zonder aanzien des persoons lid moeten zijn van het particuliere fonds. Het gevaar van dan hierop neerkomen, dat zij het in dien groep van arbeiders het verzekeringsbelang voerding boven allerlei andere factoren (als bijv. vakkennis) en dit is natuurlijk ondenkbaar, vooral wanneer men er zich rekenschap van geeft, dat die bepaalde werkgover maar een gering gedeelte heeft van het geringe belang, dat het geheele fonds bij de betrokken arbeiders heeft.

Dit neemt niet weg, dat er een groep personen zal overblijven van een zoodanige lichamelijke debiliteit, dat zij nergens vast werk kunnen vinden. Inderdaad zou het openbare Invaliditeitsfonds hen tot zijn last krijgen en zij zouden de verzekering bij het openbare fonds duurder maken dan die bij de bijzondere fondsen behoefde te zijn. Dit zou dunkt mij een ongewenschte toestand zijn: het openbare fonds zou niet minder moeten geven voor de betaalde premie dan de bijzondere fondsen gemiddeld zouden doen. Er zou echter, naar mijn meening, niets geen bezwaar tegen bestaan, wanneer in dat geval de Staat het ongunstige verschil bijpaste. Wellicht zou dit bedrag niet belangrijk blijken, maar ook dan nog zou het allicht gecompenseerd worden, doordat de gedeeltelijke uitvoering der verzekering door de belanghebbenden minder administratiekosten zou vergen.

Er is nog een andere reden, waarom men aan de bevoegdheid der bijzondere fondsen om van minderwaardige risico's vrij te blijven, doordat de werkgivers die personen te aannemen, door de werkgivers waarde moet toekennen. Die reden is hierin gelegen, dat onze z.g. invaliditeitsverzekering slechts voor een *deel* — en zeker niet voor het grootste deel — invaliditeitsverzekering is: de ouderdomsverzekering maakt een zeer belangrijk onderdeel ervan uit, al blijkt dit niet uit den naam van de wet. Een aanvankelijk deel van de premie is dus te beschouwen als dekking voor renten, die na het 65e jaar onder welken naam dan ook genoten zullen worden en op dit deel van de verzekering kan dus het gezegde omtrent mindere goede risico's voor de invaliditeitsverzekering niet van toepassing zijn.

Nog sterker echter dan al deze theorie is hetgeen de praktijk sinds de jaren 1912 en 1913 heeft te zien gegeven. Juist in dien tijd kwam in Engeland de invaliditeitsverzekering tot stand en deze is, met bijna volledige uitsluiting van de uitvoering door overheidsorganen aan particuliere instellingen opgedragen.

Een beter bewijs voor de uitvoerbaarheid van een dergelijke oplossing ook in ons land is dan ook welhaast niet te geven. Daarbij komt nog, dat in Engeland de combinatie van invaliditeitsverzekering met ouderdomsverzekering niet plaats heeft: de invaliditeitsverzekering is daar aan de ziekteverzekering gekoppeld en dit maakt natuurlijk, dat de moeilijkheid der minder goede risico's daar nog een veel grootere rol zou moeten spelen dan wanneer de invaliditeitsverzekering op zichzelf stond. Evenwel staat daar tegenover, dat in Engeland de Staat zich van de slechte risico's zeer gemakkelijk afmaakt, door aan degenen, die niet bij een der verzekeringsinstellingen terecht kunnen, een voorziening te geven, die den naam verzekering niet verdient (een eenvoudig opteren van gespaard geld; er wordt uitgekeerd, totdat het gespaarde bedrag op is en daarna niets meer) en die m.i. dan ook ten eenen male onbevredigend is te achten. Als gezegd, zou echter deze leemte in ons land, niet behoeven te bestaan.

Over de gevolgen van een omslagstelsel nog in een slot-artikel.

Dr. J. VAN HOORN.

(Slot volgt).

DE NEDERLANDSCHE ZIEKTETWET IN VERBAND MET DE CONVENTIE VAN GENÈVE.

Als bekend mag worden ondersteld, dat op de laatstbijeengekomen Internationale Arbeidsconferentie inzake de ziekteverzekering een ontwerp-verdrag is aangenomen, waarin o.m. wordt bepaald, dat de arbeiders, onder de ziekteverzekering vallende, krachtens die verzekering aanspraak zullen hebben, behalve op ziekengeld, mede op genees- en heelkundige behandeling. In verband met het voornemen van den minister van Arbeid, H. en N. om de in 1913 tot stand gekomen Ziektewet, nadat daarin eenige wijzigingen en aanvullingen zullen zijn gebracht, tot invoering te brengen, is daarmede vanzelf de vraag of de wettelijke ziekteverzekering mede genees- en heelkundige behandeling zal hebben te geven, naar den voorgrond gekomen.

Aldus luidt de aanhef van een artikel geschreven door Mr. H. W. Groeneveld, chef der Afd. Arbeidersverzekering bij het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid in de Telegraaf van 7 Juli jl.

Volgens de berichten in de dagbladen waren het uitsluitend de Nederlandsche vertegenwoordigers ter bovengenoemde conferentie, die tegen het ontwerp-verdrag gestemd hebben en blijkbaar is het artikel van Mr. Groeneveld te beschouwen als een motiveering van de stem der Nederlandsche afgevaardigden. Althans de schrijver komt tot de conclusie, dat het voor ons land niet gewenscht zou zijn, met het ontwerp-verdrag mede te gaan. Deze conclusie is gegrond op een drietal argumenten, welke ik aan een nadere beschouwing wil onderwerpen.

Na gereleveerd te hebben, dat de ontwerpen van de Ministers Kuyper en Veegens de geneeskundige behandeling wel bevatten (vergeet de schrijver niet hierbij te vermelden het ontwerp Treub?) zegt hij, dat Minister Talma, en in navolging van hem, ook de Ministers Aalberse en Slotemaker de Bruïne een ander standpunt innamen, omdat verplichte verzekering van geneeskundige behandeling zou dreigen te verstoren het vele, dat thans op dit gebied, met name van gemeentewege, op zoo uitnemende wijze geschiedt. De schrijver geeft dan een berekening hoeveel een verzekering van geneeskundige behandeling aan premie van de arbeiders zou vergen, hetgeen thans ten deele ten laste van de gemeenten komt. Erg

krachtig dunkt mij dit argument niet. Immers het staat vast, dat een aanzienlijk bedrag van de uitkeeringen wegens invaliditeitswet en ouderdomswet, indirect ten goede van de gemeenten komen, omdat deze op de uitkeeringen wegens steun aan behoeftigen korten hetgeen zij ingevolge bovengenoemde wetten ontvangen. En toch zal het niemand invallen om die redenen nu maar de uitkeeringen stop te zetten. Bovendien, hoezeer ook geprezen mag worden hetgeen door de gemeenten ten aanzien van de geneeskundige behandeling geschiedt, is toch niet te ontkennen, dat hierin ook nog wel wat verbeterd kan worden. Maar al zou het argument opgaan voor de groote steden, voor het platte land zijn wij zeker nog lang zoover niet. Daarenboven wordt een groot deel van de geneeskundige behandeling door de betrokkenen zelf, dus door de arbeiders betaald, hetzij direct aan de gemeente wegens verpleging in ziekenhuizen enz., hetzij in den vorm van premie aan de ziekenfondsen. Bij de berekening hoeveel de verzekering tegen geneeskundige behandeling zou kosten aan de arbeiders, moet hiermede ter dege worden rekening gehouden alsmede met nog een omstandigheid van groot gewicht en wel deze, dat een groot deel van de ongevallenwet, welke thans onder de Ongevallenwet vallen, bij in werking treden van de Ziektewet, onder deze wet zullen vallen. Hiervoor wordt thans de geneeskundige behandeling bekostigd uit het Ongevallenfonds. Er is niet de minste aanleiding om die kosten in de toekomst op anderen, hetzij gemeenten, hetzij arbeiders te verhalen.

Het tweede argument, dat door den geachten schrijver aangevoerd wordt, is de verschillende aard van beide verzekeringen. Voor geneeskundige behandeling moeten, zegt Mr. Groeneveld op gezag van wijlen Minister Talma, andere eischen gesteld worden, dan voor ziekengelduitkeering. Om dit te demonstreeren wordt evenwel niet uiteen gezet wat dan het verschil tusschen beide verzekeringen is, doch een beroep gedaan op de *geschiedenis* van het ziekenfondswezen in ons land. Bij deze fondsen moeten de geneeskundigen invloed hebben, omdat zij er bezwaar tegen zullen hebben arbeiders met hooge loonen anders dan in particuliere praktijk te behandelen. Dit laatste argument, is naar het mij voorkomt, het voornaamste. Maar het heeft niets met den aard der verzekering te maken, alleen en uitsluitend met de geestesgesteldheid van een aantal bij de verzekering betrokken personen. Het schijnt mij juist een bezwaar tegen de Ziektewet Talma, dat daarin niet is opgenomen de geneeskundige behandeling om tegemoet te komen aan de eischen van de geneeskundigen. Vergis ik mij niet al te zeer, dan was nog een overweging van Minister Talma, dat hij niet onder alle omstandigheden een goede geneeskundige behandeling kon garandeeren. Maar dit verhinderde hem toch niet in de wet de bepaling op te nemen, dat de arbeider, die niet kon aantonen van een goede geneeskundige behandeling verzekerd te zijn, geen uitkeering zou ontvangen. Aldus werd een verplichting op den arbeider gelegd, die de werkgever zelf niet kon nakomen en werd hij vrijwel aan de genade van de geneeskundigen overgeleverd. Natuurlijk bedoel ik hiermede niets ten ongunste van de geneeskundigen te zeggen. Integendeel, ik weet, dat zij voor de overgrote meerderheid zeer sociaal voelen. Maar het stelsel schijnt mij ongewenscht.

Het derde argument is, dat het verstandiger is, om het goede, dat het ziekenfondswezen heeft gebracht, tot verdere ontwikkeling te brengen. Daarvoor zijn zelfs offers in den vorm van bijdragen uit de Staatskas in principe niet verwerpelijck. Ik geeft toe, dat hierin veel goeds zit. Maar zou deze gedachte niet verwezenlijkt kunnen worden als de wet zoowel geneeskundige behandeling als geldelijke uitkeering waarborgde? Zou het in dat geval inderdaad onmogelijk zijn, goed ingerichte ziekenfondsen, die aan bepaalde eischen voldoen, te erkennen? Ik vrees, dat het Mr.

Groeneveld heel veel moeite zal kosten overtuigende argumenten naar voren te brengen tegen opneming van de genees- en heelkundige behandeling in dezelfde wet, die de geldelijke uitkeering regelt. Immers, hoe ik de zaak ook bezie, ik blijf van meening, dat de aangevoerde argumenten zwak zijn. Terwijl de motieven, waarom de beide verzekeringen wel samen moeten gaan, voor de hand liggen. Het verwondert mij dan ook niet, dat, met uitzondering van de Nederlandsche afgevaardigden, de geheele Conferentie in Genève eensgezind was. Zelfs is de vraag bij mij gerezen of de Nederlandsche gedelegeerden wel geheel vrij waren in hun stem, en, of die stem niet uitsluitend moet beschouwd worden als een verklaring, dat het Regeeringsstandpunt op dit oogenblik in Nederland is tegen koerswijziging.

Het is toch immers moeilijk voor tegenspraak vatbaar, dat deze beide verzekeringen als het ware ineenvloeiën, reeds omdat zij een zelfden persoon betreffen, een zelfde periode en eenzelfde ziekte. De organen, die het risico van de geldelijke uitkeeringen dragen, hebben toch direct het allergrrootste belang bij een goede geneeskundige behandeling, omdat daarvan de duur der geldelijke uitkeering het gevolg is. De Rijksverzekeringsbank heeft dit van meetaf begrepen, en is er iemand, die zou durven beweren, dat de medische dienst dezer instelling en de ongevalleneeskunde, die zich door haar maatregelen heeft ontwikkeld, zonder gevolg zijn gebleven op het bedrag der uitkeeringen? Of zou alles ook zóó zijn gelopen als de Ongevallenwet geen geneeskundige behandeling had gekend? Het staat mijns inziens vast, dat een gesplitste verzekering een bron van conflicten zal meebrengen tusschen de dragers van het risico der geldelijke uitkeering en der geneeskundige behandeling. Wie toch zal dan uitmaken hoelang de ongeschiktheid tot werken duurt? Zal de drager van het risico der uitkeering daarbij zich zonder meer moeten neerleggen bij de opvatting van het orgaan, dat voor de geneeskundige behandeling zorgt? Of zal misschien het eerste orgaan, naast de geneeskundigen van het tweede, toch zijn eigen geneeskundigen hebben om hem te adviseeren? Ik vrees, dat dit maar al te spoedig het geval zal worden, waarvan alweer verbroekkeling van kracht en verspilling van tijd en energie het gevolg zal worden.

Trouwens, dat de geneeskundige behandeling niet in de Ziektewet Talma is opgenomen, wil niet zeggen, dat daarmee allen die aan haar totstandkoming hebben medegewerkt het eens waren. Integendeel. Er waren verschillende leden van de Tweede Kamer, die het hiermede niet eens waren, doch er zich bij hebben neergelegd, omdat de Minister had bedreigd anders de wet te zullen intrekken. Ik verwijs hiervoor naar hetgeen Dr. Nolens tijdens de behandeling in de Tweede Kamer heeft gezegd, n.l.:

„Ik heb in mijn eerste rede aangegeven, waarom het hier niet geldt een quaestie van principieelen aard, maar eenvoudig de vraag, op welke wijze wij, misschien alleen voorloopig, de zaak het beste kunnen regelen. En waar ik dit deed, lag het m.i. voor de hand, dat ik — wat de heer van Idsinga afkeurde — aan het slot van mijn rede de vrees uitsprak, dat, indien men dat vraagpunt ontkennend beantwoordde, de totstandkoming van de wet gevaar zou loopen. Nu ligt dat duidelijk voor de hand. Ik behoef daarover den Minister niet nader te spreken, ik lees eenvoudig de stukken en de Nota en hoor, wat niet altijd gebeurt, met aandacht de redevoeringen aan. En zoo hoorde ik den Minister zeggen, dat hij met opneming van de geneeskundige behandeling de zaak onuitvoerbaar acht. Het komt mij voor, dat, als ik aan een zaak wil medewerken en de persoon, die het ontwerp voorstelt zegt, dat iets onuitvoerbaar zal zijn, ik vergeefsch en arbeid zal verrichten, wanneer ik dat onuitvoerbaar dan toch eisch.”

. Alleen dus uit politieke overwegingen ging deze

spreker, en met hem ongetwijfeld vele andere leden, met den Minister mede. Maar nu staat de zaak anders. Voorloopig althans. Het nieuwe ontwerp van wet is nog bij den Raad van State om advies. Straks zal de volksvertegenwoordiging hierover haar oordeel moeten vellen. Zal zij dan voordeel trekken, uit hetgeen heel de wereld wenschelijk acht? Of beter nog, zal de Minister wellicht aanleiding vinden om deze zaak nog eens ernstig te overwegen? En naast elkaar te stellen de argumenten van hen, die koerswijziging niet geraden achten en van de geheele Internationale Conferentie. Moge hij dan niet tot de conclusie komen, dat het wenschelijk is een proefneming te doen, die op fiasco moet uitloopen, maar los van alle andere overwegingen, bij elkaar voegen wat naar aard en wezen samenhoort.

WITBERT VAN HOOGLAND.

's-Gravenhage, 18 Juli 1927.

DE IN- EN UITVOER VAN NEDERLAND GEDURENDE HET EERSTE HALFJAAR 1927.

De handelstoestand in het algemeen.

Indien men het verschil tusschen het beeld van den buitenlandschen handel van Nederland gedurende het eerste halfjaar van 1926 en dat van het tijdperk onder verslag in het kort — en derhalve onvolledig — wil kenschetsen, dan kan gezegd worden, dat in plaats van het geldverkeer en de bedrijfsorganisatie, thans de landbouw het karakter van dit beeld overwegend beïnvloedt. De, in het vorig jaar, hand over hand toenemende valuta-mededinging uit Frankrijk en België, heeft, door het herstel van het Belgische en het verbeteren van het Fransche ruilmiddel, haar einde gevonden; met de voorloopige oplossing van de moeilijkheden in het Engelsche bedrijfsleven werd een rem op het West Europeesche zakenleven los gezet, al verminderden daarmee tevens de leveringen hier te lande van brandstoffen, voor zoover die van deze ontwikkelingen het gevolg waren; op de inzinking van het Duitsche bedrijfsleven en de moeilijkheden, veroorzaakt door het gebrek aan krediet en het invoeren van doeltreffender werkwijzen, volgde in vele ondernemingen een krachtig herstel en een stijging van de koopkracht der bevolking. De aldus ontstane gunstiger economische verhoudingen komen in de cijfers van onze handelsbeweging tot uitdrukking; het toenemen van den uitvoer van een aantal fabrikaten en het verruimen van het binnenlandsche afzetgebied van een deel onzer nijverheid, door het verminderen van den invoer, waren bijvoorbeeld daarvan rechtstreeks het gevolg, zoodat in de daarbij betrokken ondernemingen de gang van zaken beter was dan verleden jaar. Toch kwam er, alles bijeen genomen, voor de nijverheid nog slechts een geringe verandering ten goede.

De geldelijke uitkomsten van den landbouw waren in het vorige jaar niet gunstig, zoodat de koopkracht van de landbouwende bevolking daalde en, blijkens het verminderen van de aan de boerenleenbanken toevertrouwde spaar- en depositogelden, aan kapitaal werd ingeteerd; de invoer van landbouwmachines en werktuigen, met uitzondering van zuivelmachines, nam af. De prijs van voedergraan bewoog zich, ondanks den ruimen aanvoer van maïs, op een hoog peil, doordat de vraag groot was en de rogge- en gersttoestoot niet voldoende. Het gevolg hiervan is geweest, dat, door den lagen stand van de vleeschprijzen — ten deele het gevolg van moeilijkheden in den Argentijnschen vleeschhandel — de sterk vermeerderde uitvoer van vee en vleesch soms ternauwernood voldoende besomde, om de voortbrengingskosten te dekken. Aan zuivel werd meer uitgevoerd dan in het vorige jaar; doch ook hiervan waren de prijzen laag. Een aantal warmoezerijproducten werd meer, andere minder uitgevoerd, maar de opbrengst was onbevredigend, terwijl die voor den tuinbouw evenmin gunstig was en het gure weder schade veroorzaakte. Hiertegenover staat een aanzien-

lijk toegenomen uitvoer van aardappelen en aardappelmeel, bij gestegen prijzen van deze goederen, terwijl ook andere akkerbouwgewassen betere uitkomsten dan de hiervoor genoemde landbouwproducten opleverden.

Wanneer de prijzen van de landbouwproducten in 1910—'14 op 100 worden gesteld, dan blijkt de prijs van de voortbrengselen van den akkerbouw in 1920—'21 227 te zijn geweest, van die van de veeteelt 246 en van alle landbouwproducten te zamen 240. Het verhoudingsgetal van de voortbrengingskosten, zonder pacht en werktuigen, was toen 235. Sindsdien is de verhouding van de kosten der voortbrenging tot den prijs van de producten minder gunstig; in 1922—'23 stonden de eerste 31 en in 1925—'26 17 punten boven den laatsten en in het tijdperk onder verslag was deze verhouding:

	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni
Kosten van voortbr.	1926 166	162	160	161	158	157
	1927 158	159	159	161	159	160
Prijs landbouwprod.	1926 143	143	135	132	137	135
	1927 132	133	132	131	136	137
Prijs akkerbouwprod.	1926 125	120	113	111	115	125
	1927 142	142	149	146	150	160
Prijs veeteeltprod.	1926 151	152	144	140	145	139
	1927 128	130	126	125	131	129

De kosten van de voortbrengingsmiddelen zijn dus thans ongeveer gelijk geweest aan die in het eerste halfjaar van 1926, doch de lagere prijs voor veeteeltproducten drukte den invloed van de hoogere prijzen van de voortbrengselen van den akkerbouw.

Deze gang van zaken in den landbouw is uiteraard van veel beteekenis voor onze volkswelvaart in het algemeen en voor het waardeeren van de cijfers van de handelsbalans in het bijzonder, omdat de geldelijke gevolgen daarvan in mindering komen van de baten, welke uit het overigens iets levendiger handelsverkeer toevloeden en derhalve uit de hoogere waarde van den gezamenlijken uitvoer, geenszins tot een daaraan evenredige verbetering van den economischen toestand hier té lande mag worden besloten.

De, alles bij alles genomen, vermeerderde bedrijvigheid van het ruilverkeer met het buitenland, weerspiegelt zich in het grootere verbruik van brandstoffen door Nederlandsche schepen, in de aanzienlijk toegenomen uitvoer van huiden en leder en voorts in de grootere omzetten van een aantal goederen van onderscheiden aard, welke hierna bespreking vinden.

De gezamenlijke in- en uitvoer.

Het gewicht van de handelsbeweging beliep 20.340 miljoen KG., ter waarde van f 2.125 miljoen; deze getallen betreffen uitsluitend den in- en uitvoer van het vrije verkeer; goud, zilver en diamant, entrepôtverkeer, doorvoer, postpakketten en eenige minder belangrijke deelen van den buitenlandschen handel zijn niet daarin begrepen. Op de beteekenis van deze beperkingen voor de uitkomsten van de handelsstatistiek, zal te gelegener tijd nader worden terug gekomen.

Sedert 1920 is de omvang van de gezamenlijke in- en uitvoeren onafgebroken toegenomen. Berekend over de eerste halfjaren bedroeg deze vermeerdering, welke in iets andere verhouding ook voor de jaarcijfers geldt, gedurende 1921: 31 pCt., 1922: 15,3 pCt., 1923: 4 pCt., 1924: 19,8 pCt., 1925: 16 pCt., 1926: 8,2 pCt., 1927: 2,7 pCt.

De werkelijke getallen voor het handelsverkeer gedurende ieder eerste halfjaar van 1920—'27 geeft de hieronder volgende tabel.

Door het veranderen van de prijzen en, voor een geringer deel, door het wijzigen van de samenstelling van den in- en uitvoer, heeft de waarde van de handelsbeweging een geheel ander beloop dan het gewicht. Zoo daalde het peil van de prijzen in 1921 en '22 dermate, dat deze gezamenlijke waarde verminderde, ondanks het sterke toenemen van het gewicht; in het jaar van de verwickelingen in het Roergebied was er juist

Jan.- Juni	Gewicht		Waarde		Verhoudings- getal van het geheele jaar	
	Mill. KG.	Verh. get.	Mill. Gld.	Verh. get.	Gewicht	Waarde
1920	7.988	100	2.292	100	100	100
1921	10.438	131	1.818	79	127	72
1922	12.068	151	1.583	69	146	65
1923	12.567	157	1.582	69	155	66
1924	14.987	188	1.904	83	182	80
1925	17.398	218	2.029	89	209	85
1926	18.844	236	2.013	88	245	83
1927	20.349	255	2.125	93	—	—

evenwicht tuschen beide invloeden, terwijl door het uitzetten van de handelsbeweging bij gestegen goederenprijzen, de waarde in 1924 aanzienlijk toenam. De geringe stijging van de waarde in het daarop volgende jaar vindt haar verklaring in het ongeveer gelijk blijvende peil van de prijzen, gepaard gaande met slechts in geringe mate gestegen omzetten; in 1926 werd het toenemen van het gewicht wederom door den val van de prijzen overtroffen.

Thans nam, vergeleken met het overeenkomstige tijdperk van verleden jaar, in het eerste kwartaal het gewicht met 7 pCt. toe, doch de waarde met 2,8 pCt., doordat de prijzen daalden, (verhoudingsgetal C. B. v. d. S. 48 art. '13=100, van 149—145). Gedurende het tweede kwartaal verminderde het gewicht met 1,35 pCt. — door lagere cijfers voor mineralen en metalen — en steeg de waarde met 8,5 pCt., (verhoudingsgetal 143,3—145,7).

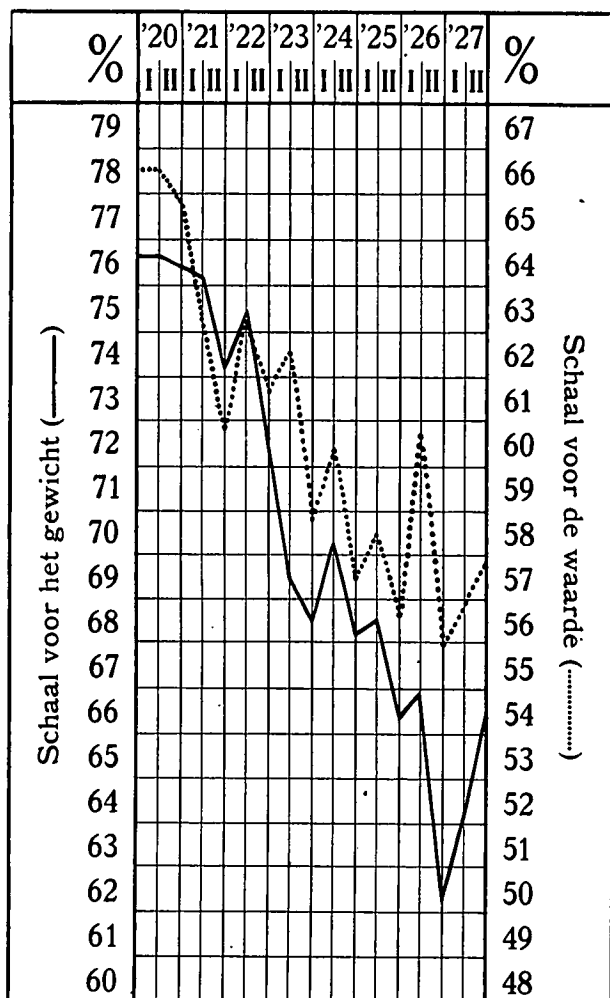
De handelsbalans.

Aan den indruk van de bovenstaande cijfers wordt schijnbaar afbreuk gedaan door het feit, dat uit het vergelijken van de laatste en eerste kwartalen en halfjaren van 1926—'27, derhalve van de aanéensluitende tijdperken, een achteruitgang van den handel gedurende het tijdperk onder verslag volgt. Met uitzondering van den overgang van 1923 op 1924, blijkt het handelsverkeer in het begin van het jaar evenwel steeds beperkter te zijn dan in de maanden Juli tot December. Deze regelmatige verlevendiging en vertraging van den goederenruil gaat bovendien, voor zoover althans de jaren 1920—'26 betreft, in ieder tweede halfjaar, met een regelmatige verschuiving ten ongunste van het aandeel van den invoer in de gezamenlijke handelsbeweging gepaard. Beide golfbewegingen vinden haar oorzaak zeer vermoedelijk, éenerzijds in natuurwerkingen, als den invloed van het jaargetijde en de oogsten, anderzijds in werkingen van bedrijfshuishoudkundigen aard. De tijd, waaromtrent het onderzoek dienaangaande zich kan uitstreken, is nog te kort voor het maken van vaste gevolgtrekkingen; doch in de jaren 1920—'26 namen gewicht en waarde van de groote goederengroepen, uit welke de handelsbalans is samengesteld, in het tweede halfjaar, vergeleken met de cijfers over het eerste halfjaar, bij den uitvoer over het algemeen sterker toe, dan bij den invoer. De afwijkingen op dezen regel worden schaarscher, naarmate het herstel van het economische leven voortschrijdt, en betreffen bovendien niet de voor onze volkshuishouding meest kenmerkende groepen.

Deze elkander, klaarblijkelijk buiten onmiddellijk verband met den algemeenen economischen toestand, regelmatig afwisselende tijdperken van levendigheid van den invoer en van den uitvoer, hebben ten gevolge, dat de mate, tot welke de invoer door uitvoer is gedekt, in ieder eerste halfjaar geringer is dan in het tweede. Bij het beoordeelen van de handelsbalans dient hierop te worden gelet, omdat anders voor verbetering of inzinking wordt versleten, hetgeen in werkelijkheid een aan ons handelsverkeer eigen golfbeweging kan zijn. Het beloop van de lijn, welke, voor ieder halfjaar, het aandeel van den invoer in honderdsten van de gezamenlijke handelsbeweging voorstelt, brengt dit rijzen

en dalen van het invoeroverschot in beeld. Daarbij is voor het gewicht dezelfde schaal als voor de waarde gebruikt en het gewichts-aandeel ter linker-, dat van de waarde ter rechterzijde vermeld. Met uitzondering van het gewicht in 1923, blijken de lijnen in het eerste halfjaar steeds te stijgen, hetgeen overeenkomt met een vermeerdering van het invoeroverschot, terwijl in het tweede jaargedeelte het omgekeerde zich voordoet. Hierbij zij opgemerkt, dat ook in 1923, het grootste aandeel van het gewicht van den invoer in het eerste halfjaar, namelijk in het tweede kwartaal, ligt.

Aandeel van den Invoer.

De cijfers van de handelsstatiek voor de aanéensluitende tijdperken van 1926—'27 verschijnen thans in een ander licht, immers, het dalen van het aandeel van den uitvoer in de gezamenlijke handelsbeweging behoeft geenszins veroorzaakt te worden, doordat het vermogen van Nederland tot mededinging op de buitenlandsche markt verminderd is. Al moge in de uitkomsten van het tijdperk onder verslag geen aanleiding tot groote voldoening zijn gelegen, dit rechtvaardigt derhalve nog niet de omgekeerde gevolgtrekking.

Uit het lijndiagram blijkt voorts een duidelijke verschuiving van de handelsbalans ten gunste van den uitvoer. Deze verandering komt in de navolgende volstreekte cijfers van het invoeroverschot slechts in beperkte mate tot uitdrukking, doordat met de algeheele handelsbeweging — echter in geringer mate — ook de volstreekte grootte van het invoeroverschot toenam. Opnieuw treedt hier de invloed van de prijsschommelingen te voorschijn.

Ook een berekening van het invoeroverschot over de kwartalen van de laatste twee jaar doet zien, dat de handelsbalans thans minder passief is dan verleden jaar. Met uitzondering van het gewicht in het tweede kwartaal, daalde het invoeroverschot in betrekkelijken zin, blijkende uit het, in de onderstaande tabel, genoemde aandeel van den invoer en eveneens

Invoeroverschot 1920—1927.

Tijdperk	Millioen ton			Millioen gulden		
	1e halfj.	2e halfj.	Jaar	1e halfj.	2e halfj.	Jaar
1920	4,3	5,3	9,6	758	877	1.634
1921	5,5	6	11,5	484	386	871
1922	6,1	6,4	12,6	413	394	806
1923	4,9	5,7	10,6	398	308	706
1924	6	6,5	12,5	390	313	703
1925	6,5	6,6	13	345	302	648
1926	6,663	6,9	12,5	431	262	693
1927	6,660	—	—	331	—	—

in volstrekten zin, hetgeen uit het aantal KG. en gulden volgt.

Invoeroverschot per kwartaal.

Gewicht: mill. ton Waarde: mill. gld.	1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal	
	Over- schot	In- voer) pCt.	Over- schot	In- voer) pCt.	Over- schot	In- voer) pCt.	Over- schot	In- voer) pCt.
Gewicht 1926	3,1	66,70	3,6	66,84	4,2	65,30	2,7	61,45
1927	3,1	65	3,6	67,05	—	—	—	—
Waarde 1926	221	60,95	210	60,50	129	55,90	133	56,10
1927	173	58,35	158	57,20	—	—	—	—

1) Aandeel van den invoer ten honderd van de gezamenlijke handelsbeweging.

In de inleidende beschouwingen werd reeds erop gewezen, dat er geen evenredigheid is tusschen het toenemen van den uitvoer en het verbeteren van den economischen toestand. Hieraan kan thans de meer algemeene opmerking worden verbonden, dat de betekenis van het invoeroverschot en de veranderingen daarvan bezwaarlijk kan worden vastgesteld, zoolang daarbij niet over een balans van het buitenlandsche betalingsverkeer wordt beschikt. De besprekingen over de handelspolitiek hebben deze leemte in de laatste jaren sterk doen gevoelen, doordat het ontbreken van betrouwbare gegevens aan de vindingrijke verbeelding wel eens meer ruimte liet, dan voor een zakelijk betoog goed was. Het is zeer gewenscht, dat de pogingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek, om, op het voetspoor van de door den Volkenbond openbaar gemaakte betalingsbalansen van verschillende landen, ook voor Nederland zulk een overzicht samen te stellen, spoedig tot goed gevolg mogen leiden.

VAN DER ZWEEP.

(Slot volgt).

DE ONTWIKKELING VAN DE STEENKOOLOWINNING IN KOETAI.

Het is bekend, dat de Borneo-kolen over het algemeen door aschgehalte, watergehalte en calorische waarde achterstaan bij middelmatige kolen. Men had die kennis nog niet, toen de eerste westersche ontginning nu ongeveer 80 jaar geleden in Martapora werd aangevangen. Het gouvernement was zeer verheugd, dat er kans kwam op onafhankelijkheid van buitenlandsche aanvoeren, die immers in tijden van oorlog waarschijnlijk zouden uitblijven. Het had er veel voor over, zoo het mogelijk zou blijken, dat Indië ten aanzien van de behoefte aan steenkool zich zelf kon redden. Het toog uit op onderzoek, geen bekend geworden voorkomen werd verwaarloosd en de begeerte naar eigen kolen werd één der redenen tot bemoeienis met en bestuursvestiging op Zuid- en Oost-Borneo. Tusschen 1845 en 1870 is in dat gewest veel ontgonnen; soms trad de teleurstelling vroegtijdig op, soms lieten de uitkomsten de verwachting langer bestaan, ten slotte zijn alle ontginningen van die jaren verlaten.

Om te slagen moet een bedrijf voor steenkoolwinning op Borneo werken op terreinen, waar de kwaliteit van de kolen zich verheft boven de algemeene en waar de afvoer niet moeilijk en kostbaar is. Wanneer wij mogen spreken van een ontwikkeling van de steenkoolwinning in Koetai, dan is dat te danken aan het

feit, dat daar — verre van alom — terreinen in ontginning zijn gebracht die zich gunstig onderscheiden.

De steenkoolwinning ving er na 1845 aan op ongunstig terrein en wel bij Pelarang, voorbij de Mahakam-delta maar nog vóór Samarinda. Het was de Britsch-Indische koopman King, de pionier van den westerschen handel in Koetai, wiens personeel bij Pelarang steenkool herkende. Nauwelijks had het gouvernement, destijds zoo steenkoolzuchtig, van de vondst vernomen, of het liet een onderzoek instellen. King kreeg pas in 1853 zijn concessie en mocht leveren aan het gouvernement te Makasser voor f 42 de koyang van 1700 kg. De prijs was best — voor King, maar het is niet bekend, dat hij ooit heeft geleverd. Men denke eens aan de bezwaren: te weinig gravers in de streek zelf, Chineesche koelies moeilijk te komen, duur en lastig.

In 1860 besloot het gouvernement zelf te beginnen met Chineesche gravers. In 1862 werd de mijnengineur J. H. Menten er als leider heen gezonden. Die zending nu kan men voor Koetai niet genoeg waardeeren, want met Menten kwam daar de man die niet slechts den rijkdom aan steenkool, doch ook aan olie heeft aangewezen: Menten is de pionier op mijnbouwkundig gebied in Koetai geweest.

Pelarang hield Menten niet lang bezig; een jaar later werd hij overgeplaatst. En van de steenkoolgraverij is niet veel terecht gekomen: zij leverde jaarlijks slechts 600 ton, ook voor dien tijd geen noemenswaardige opbrengst. In 1872 werd zij verlaten en overgegeven aan den sultan. Het zou met de westerse ontginning daar te lande vermoedelijk gedaan zijn geweest, als niet Menten er zoo goed had rondgekeken. Het is opmerkelijk, hoeveel hij in zoo'n korten tijd te weten is gekomen. Toen zijn diensttijd om was, verliet hij in 1882 het gouvernement en stelde zich onmiddellijk met den sultan van Koetai in verbinding. Begrijpend, dat een voortvarend man als Menten oneindig meer van den bodemschat zou weten te delven dan het inlandsch bedrijf, stelde de sultan hem en zijn vier deelnemers zeer groote terreinen ter beschikking. Het gouvernement kwam tusschenbeide, omdat het verlangde dat de concessie behoorlijk zou zijn bepaald. In 1886 was alles in orde: de vergunning gold een strook van 3 KM. breedte aan beide zijden van de Mahakam en wel van de delta tot 5 KM. boven Tenggarong, waar de sultan verbleef, dus over een lengte van ongeveer 50 KM. Menten c.s. vormden toen een vennootschap: de Steenkolen-Mij. Oost-Borneo.

Mentens keus was niet Pelarang, doch terreinen koos hij tusschen Samarinda en Tenggarong. Het was juist het tijdstip, waarop Hooze er steenkool had onderzocht. Diens oordeel luidde niet zoo gunstig: miocene kolen. Maar Menten was van meening, dat niet alles mioceen was en dat er ook wel oudere formatie voorkwam. Wij zijn nu 40 jaar verder en inderdaad is gebleken, dat kolen uit dat deel van Koetai behooren tot de beste Borneo-kolen, die ook in tijden van lage prijzen haar markten vinden.

De Steenkolen-Mij. Oost-Borneo heeft ondanks de kwaliteit harer kolen een tienjarig bestaan (1888—1898) gehad vol bittere teleurstelling, dat is geëindigd met een verlies. Eerst haar opvolgster, de Oost-Borneo-Mij., heeft na lange jaren van omzichtigheid het bedrijf zoodanig kunnen voegen en sterken, dat het tegen ernstige tegenspoeden als den mijnbrand van 1924 opgewassen bleek. Waar zoo vaak wordt gesproken van een „drainage”, die het westersch kapitaal in Indië toepast, is het wel leerzaam voor velen, die uitsluitend plegen te letten op de dividenden van latere jaren, zoo zij eens nagaan, hoeveel er werd ten koste gelegd aan vestiging en vorming van het bedrijf en bovenal hoezeer het een gansch gebied uit zijn behoefte leven verheft.

De Steenkolen-Mij. O.-Borneo kreeg haar centrum te Batoe Panggal tusschen Samarinda en Tenggarong.

Dadelijk waren er aanvoeren noodig over de Mahakam voor het bedrijf en voor het onderhoud van de arbeiders. Het verkeer werd daardoor drukker dan men het er ooit had gekend en de bevolking van Koetai, die zich zeer vaak ten gevolge van bandjirs zag overgegeven aan een voeding met wilde gewassen en knollen, kon voortaan zich een deel verschaffen van de ingevoerde rijst. . . . zoo zij er geld voor had. Dat prikkelde haar tot meer arbeid in de bosschen om de producten te verzamelen, die door bemiddeling van tusschenhandelaren hun weg konden vinden naar de markt. De sultan, die geen Chinees ooit had vergund zich te vestigen te Tenggarong, die ook onder geen beding een niet-Koetaier hooger op liet varen dan Tenggarong, was nu meer en meer genoodzaakt het verkeer over de rivier vrij te laten. Men mag gerust zeggen, dat geen lichaam meer heeft bijgedragen aan de openlegging van west-Koetai dan de Steenk.-Mij. O.-B. De opkomende winning van steenkool en olie bracht mee, dat er zich te Samarinda een scheepsbouwer vestigde. Zoo kwam er de eerste werf, feit van beteekenis in een land waar alle vervoer den waterweg moet volgen.

Het is hier niet de plaats een overzicht te geven van de ontwikkeling van het landschap; ons houdt de ontwikkeling van de steenkoolwinning zelf bezig, wij moeten den lijdensweg nagaan dien het bedrijf kreeg af te leggen.

De eenste arbeiders werden betrokken van Bandjermasin, waar altijd een heel mengelmoes aanwezig was. Maar de Maatschappij ging tevens over tot een zeer degelijke voorziening door gezinnen op Java te zoeken, die genegen waren onder zekere voorwaarden te komen. Dat was dus wel de eerste gezinswerving, een werving, die nog in de jongste jaren als een uitnemende vorm, schoon kostbaar, is aanbevolen. De Maatschappij beoogde er een kolonisatie mee. Tegen de werving van Chineesche koelies had zij bezwaar, omdat het volkje te recht als lastig te boek stond en politie in Koetai niet veel beteekende. De eerste kolen vonden een goede markt: de Staatsspoor, de N. I. Spoor, de gouvernementen marine namen er van, er werd te Singapore verkocht en opslagplaatsen had men te Semarang en te Soerabaja. Aanstonds was gebleken, dat dure vrachten niet op de Koetai-kolen mochten drukken: derhalve kocht de Maatschappij een eigen schip en charterde er bovendien twee. Alles liet zich wel gunstig aanzien, tot er opeens veel tegenslag kwam. De moerassige oeverstreek was zeer ongezond en trof de bevolking van buiten op bijzondere wijze met ziekte: malaria, dysenterie etc. rukten tientallen uit het leven na hen eerst langen tijd ongeschikt te hebben gemaakt. Wel had men een hospitaal, een arts, en werd zorg besteed aan de huisvesting, maar de ziekten kwamen overweldigend op en de bewapening op hygiënisch gebied was destijds in Indië nog nergens toereikend. Om een cijfer te noemen: in 1893 verloor men van de 888 arbeiders 390, waarvan 265 door den dood. Bij dat ongeluk kwam er een van heel anderen aard: de kolenprijzen werden zeer ongunstig. In 1894 deed de Cardiff te Soerabaja f 13. Borneo-kolen hadden in 1892 nog f 12,06 de ton gedaan, in 1893 daalden zij tot f 10,92, tot f 10,32 in 1894, in 1895 haalden zij f 11,29. En intusschen was het noodzakelijk geworden eenige verbeteringen aan te brengen, omdat men er evenals het land zelf niet genoegzaam was toegeest. Er was geen telegraaf, geen telefoon. Kwamen er schepen laden, dan verschenen zij min of meer onverwacht en lag er niet genoeg voorraad gereed. Om te laden werden met een bepaald sein alle menschen uit de ontginning geroepen om mee te helpen. Men beoefende er dagbouw, die veel vóór had, echter dit tegen had, dat de bloot liggende kool in kwaliteit verminderde. Men werkte op 4 uiteen gelegde plaatsen. Noodig was een centrale inrichting met stoomkraan enz. Noodig was ook voorbereiding tot diepbouw, en daarvoor behoefde men meer en goede arbeiders, vermoedelijk Chineezen.

Zoo werd de ernstig werkende maatschappij in moeilijkheid gebracht: er waren groote uitgaven te doen en de verliezen namen toe. Toen rees het plan de landbouwnijverheid te beproeven naast den mijnbouw. Het strookte geheel met de wenschen van den sultan, die niet gaarne de westersche onderneming uit zijn land zag verdwijnen. Hij zelf kwam tegemoet, wijzend op den bloei van de koffie-aanplantingen zijner familie, en gronden ter beschikking stellend. De Steenkolen-Mij. O.-Borneo zag daarin wel eenig heil, overwoog voorts, dat het land rijk was aan goede houtsoorten, dat er petroleum was gezien en dat de Dordtsche bereid was tot proefboringen. Mr. C. Th. v. Deventer was als commissaris den stand der koffie komen zien en had hem geprezen. Maar terwijl er een schemering was van beterschap, bracht de opbrengst aan kolen over 1896 een nieuwe teleurstelling: ruim 4000 ton minder dan in 1895. De geldelijke regeling maakte het noodig de Steenkolen-Mij. O.-Borneo te beëindigen met een verlies van ruim 778 duizend gulden. Een nieuwe Maatschappij, de Oost-Borneo-Mij., werd opgericht, waarvoor een inschrijving werd geopend. Zij nam alle baten en lasten over en ving dus haar leven in 1898 aan onder een druk. Van 1892—1896 had haar voorgangster aan kolen opgeleverd: 20035 ton, 18830, 21427, 19559 en 15191.

Met de bezittingen en lasten nam de O.B.M. de moeilijkheden over: daar waren de ziekten en sterfgevallen onder het werkvolk nog steeds; met de koffie ging het niet omdat de prijzen zoo laag waren; de Dordtsche verkreeg op de terreinen der O.B.M. geen olie. Weinig inkomsten dus en toch moest men overgaan tot diepbouw. Men liet er Chineesche koelies voor komen van Singapore, een volkje waarvan men zich vrij spoedig weer ontleed. Het was echt tobben en daarbij jaarlijks een verlies. De nieuwe maatschappij begon ook den moed te verliezen en begaf zich in onderhandeling over een overname van de ontginningen door den Staat. Het scheen er werkelijk van te zullen komen, toen opeens de minister van Koloniën aan de overleggingen een eind maakte. Over geen teleurstelling van die jaren moet de O.B.M. zich later zoozeer hebben verheugd als over die, welke de minister haar in 1899 bereidde. Eenige verlichting van haar omstandigheden toch was nu werkelijk nabij; zij zou komen uit de winning van olie op haar terreinen door de Koninklijke.

De cijns voor de aardolie, op haar terreinen gewonnen, is sedert 1902 voor de O.B.M. een belangrijke inkomst geweest. Menten had in 1891 o.m. een concessie aan de Sanga Sanga verworven voor olie en steenkool. Toen de Steenkolen-Mij. O.B. was gevormd, beproefde zij de olieterreinen in ontginning te doen brengen door een daarvoor meer dan de Steenk.-Mij. O.B. zelf aangewezen lichaam. Wij zagen reeds dat de Dordtsche geen uitkomst kreeg. In 1899 had de N. I. Handel- en Industrie-Mij. (de Shell) het recht van onderzoek; in 1901 kreeg de Koninklijke terreinen in handen van de O.B.M. en verkreeg olie. De opbrengst van de cijns aan de O.B.M. bewoog zich in de eerste jaren om 100.000 gld.; een niet te versmaden inkomst maar toch niet van dien aard, dat de O.B.M. zich vladelijk groote vrijheid kon veroorloven in haar mijnbouw.

De omzichtige delving bestond in de volgende jaren hierin, dat de O.B.M. aannemers liet werken op haar terreinen, die zelf zorgden voor hun werkvolk en de kolen aan de O.B.M. leverden tegen een vastgestelden prijs. De aannemers gingen met haar een overeenkomst aan meestal voor een jaar, bewerkten de terreinen waar de steenkool aan den dag kwam en stonden voortdurend onder eenig toezicht van de O.B.M. Aannemers waren Chineezen, inlanders, ook wel eens een Europeaan. De O.B.M. heeft op die manier van 1903 tot 1917 gewerkt en had daarbij gelegenheid allerlei waarneming te doen omtrent den rijkdom op haar

concessie, waarvan zij later, wanneer zij weer tot ontginning in het groot kon overgaan, partij zou trekken. De opbrengsten van 1902 tot 1915 beliepen slechts 2249 ton, 5679, 4365, 1851, 2806, 5974, 6214, 9414, 13253, 14775, 9155, 8643, 16808 en 26682 ton.

In 1915/1916 is er een keerpunt ten gevolge van den oorlog. Er breekt voor de Indische kolen een gulden tijd aan, omdat de buitenlandsche aanvoer wordt gehinderd door hooge vrachten, vervolgens door verbodsbepalingen. De Japansche en Australische kolen gingen uit de markt, de Australische o.m. ten gevolge van de stakingen. De O.B.M. had ervaren, hoezeer het bedrijf afhankelijk was van een genoegzame arbeidssterkte en van de scheepsruimte en scheepsvracht.

Het vinden van goede oplossingen was niet eenvoudig, want voor de schepen was de O.B.M. voorloopig afhankelijk van de K. Pakv.-Mij., die haar vrachten niet laag genoeg kon stellen, en het betrekken van contractanten van Java vlotte niet, waar hun aantal voor mijnbouw altijd matig is. De vraag naar kolen bracht bovendien teweeg, dat er in de omgeving van de Mahakam tal van graverijen werden geopend o.a. van de sultansfamilie. Het voordeel daarvan was, dat de O.B.M. van eenige graverijen kon opkopen en daarop legde zij zich toe, terwijl zij meteen de eigen ontginning vergrootte. De nieuwe periode in haar bedrijf werd kenbaar door ruimere opbrengsten: 29358 ton, 37503, 36365, 33764 ton van 1916 tot 1920. Naarmate de verkoop zich uitbreidde, steeg de waardering voor de Koetai-kolen. Deze jaren waren gangmakers voor de Koetai-kolen als de beste Borneo-kolen, want vergelijking werd mogelijk nu alle Borneo-kool werd opgenomen. Spoedig werd Loa Boeah het centrum van de O.B.M.-oplevering; daar werd een werkplaats ingericht voor herstellingen, ook een kleine helling voor barkas, motorboot en lichters. De huisvesting voor de arbeiders en het Europeesch personeel onderging verbetering. In 1923 is de N.V. Reederij O. Borneo gevormd, die een eigen schip bestelde van ongeveer 2200 ton en bovendien vier schepen charterde. De graverij van aannemers is ten einde; het mijnbouwbedrijf wordt volgens plan en met overleg voortgezet. Op Loa Boeah is diepbouw nog niet noodig, men heeft er een hoofdtunnel met zijgangen; een motorlocomotief trekt de treintjes uit de hoofdgangen, de kolen worden opgeslagen in een loods aan de rivier. Op Loa Koeloe, dat misschien de belangrijkste ontginning zal worden, geschiedt de lading met een mechanische inrichting. In het midden van de ontginningen is een elektrische centrale gebouwd.

Aan de Mahakam boven Tenggarong vindt men buiten die van de O.B.M. nog eenige steenkoolwinningen, in de eerste plaats die van de Borneo-Sumatra H. Mij. op de kleine concessie Toeajam. Zij strekt voornamelijk tot oplevering van de kolen, die het lichaam behoeft voor zijn eigen stoomers. Zoo was het vroeger en is het nog wel met de graverijen van de sultansfamilie. De inlandsche graverij neemt eenigermate deel aan de marktbediening wanneer de prijzen hoog zijn. Op heel Borneo is de inlandsche graverij ingericht op het gemak; zij wint wat aan den dag treedt, kolen vaak die ten deele zijn verweerd. Men kan niet zeggen dat kolenwinning een inlandsch bedrijf is, geregeld beoefend. De bevolking spint er nog het meest garen bij, indien zij kan leveren ter aanvulling voor den uitvoer, dien een behoorlijk bedrijf tot stand brengt.

Volgens een betrouwbaar onderzoek in 1926 bedraagt het vochtgehalte van de Mahakam-kolen der O.B.M. 7 tot 8 pCt., het aschgehalte 4,6 pCt., de bovenste verbrandingswaarde is ruim 7200 calorieën, de benedenste ruim 6900. De qualiteit is dus gelijk aan die der Ombilin. Van de vele vindplaatsen van steenkool op Borneo zijn er maar enkele waarvan dat kan worden gezegd. In 1920 begon de toeneming in de oplevering: 33446 ton eigen kolen, 26173 ton opkoop

van inlandsche ontginningen; in 1921 zijn die cijfers 64.061 en 16.674; in 1922: 82.120 en 25.004; in 1923: 122.191 en 27.494; in 1924: 171.775 en 34.366; in 1925: 165.791 en 37.726. Ondanks de verslappung van de markt, enkele jaren geleden ingetreden, heeft de Koetai-steenkool zich op de markt in Indië en in zuidoost-Azië kunnen handhaven. Wanneer wij de 40 jaren overzien, waarin het westersch bedrijf in de steenkoolterreinen van de Mahakam heeft gewerkt, ons de tegenspoeden herinneren waarmee het te worstelen had, dan is de verkregen uitkomst wel zeer te waardeeren. Men klimt tot een oplevering van 20.000 ton maandelijks en daarmee is de O.B.M. de grootste kolenproducent van Borneo en op één na de grootste van Ned.-Indië.

Voor Koetai is de steenkoolwinning een bijzonder belang, al neemt de bevolking er rechtstreeks weinig deel aan. Nam zij er maar altijd rechtstreeks aan deel door te komen werken! De O.B.M. moet nu arbeiders van Java betrekken, voor huisvesting zorgen, voor de aanwezigheid van eenige voedingsmiddelen, dus is er scheepvaart, die waren aanvoert, den handelaar taak geeft; voort is er ziekenzorg, de eerste, die in het land bestond; de electricische voorziening heeft de O.B.M. gebracht op den weg van deelneming aan de verlichting, die de sultan reeds lang te Tenggarong had en die nu staat uitgebreid te worden over Samarinda. De wording van Samarinda als woonstad is ten deele op rekening van de O.B.M. te stellen. Al vroeg heeft de gezagvoerder van het eigen schip der O.B.M. de Mahakam-monding verkend en opgenomen ten einde een kortere vaart te hebben, altijd is de grootere scheepvaart boven Samarinda uitsluitend om de kolen. Het is een waar geluk voor het landschap Koetai, dat langs de Mahakam steenkool ligt van goede hoedanigheid; evenzeer is het een geluk voor het landschap, dat Menten den stoot heeft gegeven tot westersch bedrijf en dat het bedrijf in weerwil van veel en langdurigen tegenslag zich heeft staande gehouden, ja zich ontwikkeld als een krachtige onderneming.

Dr. R. BROERSMA.

AANTEKENINGEN.

Uit het Verslag van De Javasche Bank. Rentepolitiek. Overheidsfinanciën.

Aan het Verslag van den President van De Javasche Bank over 1926/27 is het volgende ontleend:

De positie van De Javasche Bank onderging in het afgelopen boekjaar geen belangrijke verandering. De koers voor telegrafische overmakingen naar Holland werd op 1 April 1926 tegen 99 $\frac{7}{8}$ genoteerd. Na tot omstreeks half Juni tusschen dien prijs en 100 $\frac{1}{8}$ te hebben geschommeld, ontwikkelde de notering zich verder ten gunste van Nederlandsch-Indië. Op 22 Juni 1926 werd 100 $\frac{1}{4}$ bereikt en op 10 Juli d.a.v. 100 $\frac{3}{8}$. De T. T. koers op Londen en die op New York stonden op dien datum onderscheidenlijk op 12.05 en 2.48. In verband met de zeer ruime metaaldekking, welke omstreeks 63 pCt. van de obligo's uitmaakte, en waar De Javasche Bank geen behoefte had aan eene versterking van hare buitenlandsche saldi, hebben wij toen met ingang van 15 Juli 1926 de rentetarieven met een half procent verlaagd, met uitzondering van het tarief voor de beleening van invoergoederen, dat met een vol procent werd verminderd. De koers heeft daarop de tegenovergestelde richting ingeslagen, zoodat eind Augustus de parikoers werd bereikt. Met eene onderbreking gedurende het tijdvak van 28 September tot 27 October toen eene notering van 100 $\frac{1}{2}$ gold, bleef de parikoers gehandhaafd tot 21 Februari 1927. Van dien datum tot het einde van het boekjaar werd 99 $\frac{7}{8}$ genoteerd.

In verband met de zoeven bedoelde verlaging komen in het jaarverslag over 1926 van eene der groote, in Nederlandsch-Indië werkzame bankinstellingen¹⁾ eenige beschouwingen voor, welke, zeer kort samengevat, op het volgende neerkomen:

Het tegenwoordige lage rentepeil werpt geene voordeelen af voor het bedrijfsleven, doch roept veeleer, mede

¹⁾ Gedoeld wordt op een passage op pagina 51 in het Jaarverslag van de Nederlandsche Handel-Mij. [Red.]

ten gevolge van de verscherpte concurrentie tusschen de banken onderling, gevaar voor overprikkeling in het leven. Dit geldt zoowel den importhandel, welke lijdt onder een te groot aantal mededingers, als den exporthandel, die periodiek gehinderd wordt door den prijsopdrivenden invloed van plaatselijke speculaties. Dergelijke speculaties deden zich in het afgelopen jaar voor ten aanzien van kapok en rijst. De Inheemsche rijstproducenten hebben van de prijsopdriving van het artikel eerder nadeel dan voordeel gehad, terwijl de Nederlandsche landbouwindustrie van de lagere rentetarieven alleen voordeel zou kunnen hebben indien de vorm van het korte crediet misbruikt werd voor financieringen op langen termijn.

Dit betoog komt mij, zoowel wat zijn grondslag als wat zijn feitelijken inhoud betreft, ten eenemale onjuist voor.

Den grondslag acht ik niet deugdelijk, omdat het toch bezwaarlijk kan betwijfeld worden, dat, wanneer de circulatiebank in verband met hare positie, met den stand der buitenlandsche wisselkoersen en met den rentevoet in andere landen, tot de overtuiging komt, dat zij hare diensten op voor de credietnemers voordeliger voorwaarden kan bewijzen, zij ook verplicht is tot de door haar mogelijk geachte verlaging van hare tarieven over te gaan. Dat de producenten en in het algemeen het bedrijfsleven door verlaging van onkosten — dus ook door vermindering van rentelast — gebaat worden, is voor tegenspraak niet vatbaar. Waarom zulks voor Nederlandsch-Indië niet zou gelden, is niet duidelijk en wordt ook door den steller van bovenbedoeld verslag niet aannemelijk gemaakt. Immers de door hem gevreesde gevolgen vinden hun oorsprong niet in den rentevoet doch in hetgeen hij aanduidt als eene verscherpte concurrentie tusschen de banken onderling. Dat de banken door den maatregel van De Javasche Bank tot eene zoodanige concurrentie zouden gedwongen worden kan, zooals wel van zelf spreekt, reeds aanstonds niet aannemelijk geacht worden en zulks te minder wanneer harerzijds de banken — zooals in casu geschied is — de rente, welke zij voor deposito's en giro's aan hare crediteuren vergoeden, ongewijzigd laten, zoodat zij zich te dezen opzichte niet aan den verlaagden rentevoet aanpassen.

In het wezen der zaak heeft dus het hierbedoelde betoog slechts betrekking op de credietpolitiek van de particuliere banken. Voeren deze eene juiste politiek zoowel ten opzichte van de importeurs als van de plaatselijke handelaren van exportproducten, dan behoeven geen nadeelen geducht te worden. Bovendien zij er op gewezen, dat het belang, hetwelk ten deze den doorslag moet geven, hierin bestaat, dat eenerzijds de importgoederen zoo goedkoop mogelijk worden verkregen, anderzijds de exportproducten zoo voordelig mogelijk van de hand worden gezet. Aan dit belang wordt in het meerbedoelde verslag geen aandacht geschonken.

Wat nu den feitelijken inhoud van het betoog betreft, kan geconstateerd worden, dat blijkens de ontvangen rapporten, de inheemsche producenten, dank zij de concurrentie van Chineesche handelaren, in staat zijn geweest hunne voornaamste producten, padi en mais tegen hooge prijzen van de hand te doen, terwijl de bevolking later in belangrijke mate heeft geprofiteerd van de sedert ingetreden prijsdaling. Dit is precies het tegenovergestelde van de door den steller van het door mij bestreden betoog waarschijnlijk geachte benadeeling van den Inlander. Dat ten slotte de landbouwindustrie geen voordeel zou hebben van de lagere rentetarieven voor korte credieten is onhoudbaar wanneer men in aanmerking neemt, dat de aanplant van het jaarlijksch gewas en de verwerking van den oogst door kort crediet gefinancierd plegen te worden. Deze wijze van financiering is volkomen gezond en kan tot misbruik geen aanleiding geven mits ook in dit opzicht het toezicht en de credietpolitiek der banken aan de te stellen eischen voldoen.

Omtrent de vooruitzichten voor de Indische financiën uit Mr. Trip zich als volgt:

De ramingen der gewone uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 1928 leiden tot een overschot op het gewone budget van ruim f 2.700.000,—. Op het eerste gezicht maakt dit resultaat een bevredigenden indruk. Die indruk is echter niet bestand tegen eene nadere beschouwing van den opzet der begroting. Deze staat in het teeken van eene sterke uitzetting van de uitgaven. De zuivere gewone Landsuitgaven zijn in het tijdvak van 1924, toen het laagste punt sedert den aanvang van de bezuiniging bereikt werd, tot 1927 gestegen met f 48.443.000,— of met f 16.147.000,— per jaar. Wees deze toeneming reeds op eene ontwikkeling, welke niet zonder zorg kon worden gadeslagen, in belangrijk sterkere mate geldt zulks thans, nu de raming voor 1928 het overeenkomstige cijfer voor 1927 met niet minder

dan f 26.587.000,— overschrijdt. Het totaal der hierbedoelde uitgaven, dat over 1924 nog f 402.516.000,— bedroeg, is voor 1928 geraamd op f 477.546.000,— tegen f 450.959.000,— voor 1927. Het verschil tusschen laatstgenoemde twee bedragen beteekent eene stijging van 5,90 pCt.

Met deze cijfers voor oogen kan het geen verwondering wekken, dat de interne constructie van het budget verzwakt is. Het element van verzwakking zie ik vooral gelegen in de wijziging, welke gebracht is in de gedragslijn ten opzichte van de extra-baten uit den tinverkoop. Tot en met de begrooting voor 1926 bleef de raming van dit middel gebaseerd op een verkoops prijs van f 130,— per picol. In 1927 is die basis verhoogd tot f 140,— per picol en thans voor 1928 wordt een prijs van f 170,— als grondslag genomen. En nu moge de Regeering betoogen, dat de raming voor 1928, in vergelijking met den huidige marktprijs, eene marge laat, welke niet geringer is dan die, welke in vorige jaren nuttig en noodig werd geacht, zulks doet niet af aan het feit, dat de reserve, die in het wezen der zaak in de tinbaten verscholen lag, aanmerkelijk is ingekrompen. Het spreekt van zelf, dat de kans op eene grootere marge dan waarmede in vorige jaren bij de samenstelling der begrooting als minimum genoegen werd genomen, kleiner wordt naarmate de ramingsprijs wordt opgezet. Dat ten vorige jare reeds bij de indiening van de ontwerp-begrooting voor 1927 op goede gronden eene grootere dan de minimum-marge mocht verwacht worden, blijkt hieruit, dat ten tijde van die indiening de marktprijs zich op het tegenwoordig peil bewoog. Hierbij komt, dat het bedrag van f 9.300.000,—, hetwelk door de opvoering van de raming werd gevonden, niet besteed zal worden voor uitgaven voor de opvoering van de productiviteit van het Land als ik hierboven (blz. 50) op het oog had, doch voor het overgrote deel zijne bestemming zal vinden in dekking van zuiver gewone uitgaven. Weliswaar legt de Regeering een staat over van posten, tot een gezamenlijk bedrag van rond f 9.300.000,—, welke geacht worden een bijzonder karakter te dragen, doch bij de overweging van die posten valt een dergelijk karakter bezwaarlijk te onderkennen. Het betreft hier uitgaven, die in hare overgrote meerderheid niet anders beoogen dan het voorzien in periodiek terugkeerende, normale behoeften, welke verzorging behoort te geschieden uit de gewone middelen, waarop jaarlijks kan gerekend worden. Dergelijke posten komen in elke begrooting voor en het valt dan ook niet te betwijfelen, dat de opvoering van den geraamden tinprijs tot f 170,— een duurzaam karakter zal blijken te dragen en dat telken jare uitgaven als hierbedoeld zullen aangewezen worden om gedekt te worden uit de baten, welke die opvoering aan den gewonen dienst ten goede doet komen. In dit verband wijs ik er op, dat de Regeering van de meerbedoelde uitgaven slechts dan wenscht af te zien „indien op de tinmarkt een crisis mocht intreden waardoor de prijzen tot beneden de raming zouden dalen”¹⁾. Alleen dus als de marktprijs van tin beneden f 170,— per picol zou dalen, zullen de betrokken posten voor „nadere beoordeeling van hun urgentie”¹⁾ in aanmerking komen. Hieruit blijkt, dat die posten zullen gehandhaafd worden ook wanneer er geen sprake is van extra-tinbaten en dus van het kweken uit die baten een reserve „voor mogelijke tegenvallers in het dienstjaar cq. voor verbetering van den Landsvermogenstoestand”¹⁾. Ook in dit opzicht dragen dus de afzonderlijk vermelde posten geen ander karakter dan de overige bestanddeelen van het budget der gewone uitgaven.

Is blijkens het bovenstaande de interne constructie van het budget verzwakt, dit is van te grooter beteekenis, waar de behoefte aan versterking herhaaldelijk werd aangetoond en door de Regeering werd erkend. Het zou te ver voeren en ik zou in herhaling vervallen wanneer ik te dezer plaatse de punten waarop en de redenen waarom die behoefte bestaat, opnieuw zou uiteenzetten. Eene dergelijke uiteenzetting is te vinden in een tweetal artikelen van mijn hand die, onder den titel „De Nederlandsch-Indische Leeningpolitiek”, werden opgenomen in het Weekblad „In- en Uitvoer” van 31 Januari en 7 Februari 1927, en in extenso werden overgenomen in de „Indische Financier” Nos. 47 en 48 van 15 en 18 Maart 1927.

De conclusien, tot welke eene objectieve beoordeeling van het financieel perspectief m.i. moet voeren, kunnen als volgt worden samengevat:

10. De Landshuishouding gaat meer en meer leven op den rand van haar inkomen. Dit blijkt uit hetgeen ik hierboven deed opmerken ten aanzien van de raming der tinbaten, terwijl ook overigens de raming van de middelen

den indruk vestigt, dat deze tot het hoogst toelaatbare peil is opgevoerd. Een zelfs geringe terugslag in de economische positie van het Land zal, onder deze omstandigheden, reeds ten gevolge moeten hebben, dat de ontvangsten beneden de raming blijven en dat een zichtbaar tekort intreedt;

20. het accres der gewone uitgaven beweegt zich in een dergelijk tempo, dat de onder normale omstandigheden redelijkerwijze te verwachten toeneming van de gewone middelen daarmede geen gelijken tred kan houden;

30. het is dan ook niet aannemelijk te achten, dat die toeneming de gelegenheid zal kunnen bieden om de voorzieningen te treffen, welke de Regeering voor en juisten opzet der begrooting noodig acht en nog veel minder om de door de Regeering toegezegde belastingverlaging door te voeren.

Een en ander brengt, naar het mij voorkomt, de noodzakelijkheid mede binuen den kortst mogelijken tijd maatregelen te overwegen en te treffen, opdat voorkomen worde, dat de bij de samenstelling van de ontwerp-begrooting voor 1928 gevolgde gedragslijn wordt doorgetrokken, hetgeen onvermijdelijk tot budgetaire moeilijkheden zou leiden. Niet krachtig genoeg kan gewaarschuwd worden tegen het opnieuw in eere herstellen van de uiterst gevaarlijke en onhoudbare stelling, volgens welke in de huishouding van openbare lichamen niet de tering naar de nering zou behoeven gezet te worden. Dat deze stelling in eene vorige periode tot zeer bedenkelijke gevolgen heeft gevoerd, behoeft ik wel niet opnieuw in herinnering te brengen.

ONTVANGEN:

Eerste Verslag van de Rijkscommissie van Advies voor Werkverruiming en wel over het tijdvak van 22 December 1922 tot 31 December 1926. 's-Gravenhage, 1926; Algemeene Landsdrukkerij.

Réforme bancaire et monétaire en Estonie. Protocole, signé à Genève le 10 décembre 1926. Accompagné des rapports du comité financier et des résolutions du conseil se rapportant à la question; ainsi que des textes des lois financières estoniennes des 23 avril et 3 mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Emprunt de la Municipalité de Dantzig. Rapport du Commissaire fiduciaire. Genève, 1927; Société des Nations.

Algemeene Kolencondities, door G. de Clercq, Amsterdam, 1927; Wed. G. van Soest.

La Pologne Economique en 1926, door Stefan Starzynski, Directeur du Département Général au Ministère des Finances. Varsovie, 1927; Ministère des Finances.

De Ontwikkeling der Waardeleer sinds 1870, Proefschrift door Mr. R. van Genechten. Amsterdam, 1927; Uitg. Mij. „Elsevier”.

Lijst van Werken op het gebied der Belastingwetenschap, door de Bibliotheek-Commissie van de Vereeniging voor Belastingwetenschap. Purmerend, 1927; J. Muusses.

Ontwerp van wet, houdende bepalingen tot regeling van den kleinhandel in alcoholhoudende dranken. Vergelijkende tekst van de bestaande drankwet en van het ontwerp-drankwet, ingediend bij Koninklijke boodschap van 9 Juni 1927. Voorzien van inleiding en toelichtende noten. Alphen aan den Rijn, 1927; N. Samsom.

Recueil des Traités et des Engagements internationaux, enregistrés par le Secrétariat de la Société des Nations. Volume LIII, 1926, Nos. 1, 2, 3 & 4.

Korte mededeelingen van de afdeling Landbouw No. 4. Watermetingen bij Padi Gadoe en Polowidjo in de residentie Soerabaja, Oostmoesson 1923, 1924 en 1925, door G. J. Vink en Dr. W. A. Horst, Landbouwconsulenten te Soerabaja; benevens een wiskundige analyse der resultaten door Ir. E. de Vries, Landbouwconsulent te Pasoeroean. Buitenzorg, 1926/27; Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

¹⁾ Financiële nota blz. 28.

Practische sociologie. Deel IV: De zorg voor de jeugd, door J. H. F. Kohlbrugge. Groningen, 's-Gravenhage, 1927; J. B. Wolters.

Leerboek der Statistische Methode, door Mr. Dr. J. H. van Zanten, Directeur van het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam en lector in de Statistiek aan de gemeentelijke universiteit aldaar. Alphen a. d. Rijn, 1927; N. Samsom.

Procès-verbal de la quarante-quatrième session du conseil. Tenue à Genève, du lundi 7 au samedi 12 mars 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Het vraagstuk der havenschappen. Een bestuursprobleem, door Mr. Dr. H. J. D. van Lier, Secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam en Mr. W. F. Lichtenauer, adjunct-secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam. 's-Gravenhage, 1927; Martinus Nijhoff.

Verkeersindustrieën te Rotterdam, in de tweede helft der achttiende eeuw, Proefschrift, door C. Visser. Rotterdam, 1927; Wed. S. Benedictus.

Principieele Staatskunde; Katholicisme, Socialisme, Liberalisme. Drie voordrachten, door Mr. Dr. Arn. Borret S. J., Dr. Ir. Th. van der Waerden en Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart. Rotterdam, z. j.; Vereniging voor Staatskunde van de Studenten der Rotterdamsche Handels-Hoogeschool.

Guide des Documents de la Conférence Economique Internationale, Genève, Mai 1927. Genève, 1927; Secrétariat de la Société des Nations.

Discussions et Déclarations sur le rapport présenté au Conseil de la Société des Nations au sujet de la Conférence Economique Internationale, le 16 juin 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Rapport définitif de la Conférence Economique Internationale, Genève, Mai 1927. Genève 1927; Société des Nations.

Macht en Economische Wet; een onderzoek naar de betekenis van economische macht voor de inkomensvorming, in het bijzonder ten aanzien van het arbeidsloon, door Dr. J. van den Tempel. Haarlem, 1927; H. D. Tjeenk Willink & Zoon.

Théorie des Phénomènes Monétaires, par Jacques Rueff, Inspecteur des Finances, Professeur à l'Institut de Statistique de l'Université de Paris. Paris, 1927; Payot, Bibliothèque scientifique.

Problemen van Volkswelvaart; I. Besparing van Arbeid, Voorkoming van Werkloosheid, Rechtvaardige Verdeeling, door Ir. C. Nobel. Tweede herziene druk. Haarlem, 1927; Distributiebank.

Maritime Code of the Netherlands, translated into English by Dr. F. W. A. de Kock van Leeuwen, formerly Assistant-Secretary to the „Nederlandse Reedersvereniging” (Netherlands Ship-owners' Association). The Hague, 1927; Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij.

MAANDCIJFERS.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1926		1927				
		1913	1925	1926	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei
Productieván steenkool (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,336	20,694	10,631	8,880	19,862	21,911	21,425	23,981	20,541	22,201
	Ver. Staten	43,088	44,209	50,144	60,933	59,147	57,554	53,302	60,096	37,925	39,367
	Frankrijk ²⁾	3,338	3,921	4,285	4,553	4,553	4,531	4,358	4,724	4,362	4,377
	Duitschland ³⁾	15,843	11,052	12,114	13,496	13,775	13,355	12,743	14,046	11,794	12,297
Productieván ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	530	207	1320	100	442	580	683	691	732
	Ver. Staten	2,601	3,082	3,308	3,289	3,141	3,154	2,988	3,539	3,477	3,445
	Frankrijk ⁴⁾	434	708	783	790	827	805	716	801	774	794
	België	207	212	283	310	329	316	293	314	310	319
Import (voor binnenl. verbruik)	Duitschland ⁵⁾	1,397	848	804	983	1,065	1,060	967	1,086	1,052	1,130
	Engeland 1000 £ ⁶⁾	54,931	97,223	93,105	102,292	101,811	103,739	83,045	102,753	88,937	84,044
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	348,540	367,788	373,297	354,016	354,767	302,885	371,807	362,903	346,000
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾	701,778	3674,614	4959,560	4994,327	5122,880	4079,092	4779,703	4414,149	4297,956	4989,497
Export (binnenlandsche producten)	Italië 1000 Lire ⁸⁾	303,803	2183,373	2155,945	1852,564	2184,939	2046,792	1961,756	2161,638	1920,504	1811,476
	D'land 1000 M. ⁹⁾	897,474	1030,171	333,527	1004,277	1070,772	1093,272	1092,165	1085,038	1096,358	1173,269
	Engeland 1000 £ ⁶⁾	43,771	64,448	54,324	53,064	49,707	55,422	52,937	62,114	52,610	63,276
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	401,560	392,617	473,518	456,111	411,640	364,625	398,142	404,843	394000 ²²⁾
Inklaringen (1000 tons)	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾	573,351	3812,911	4961,221	5329,269	5394,846	4708,855	4596,657	4693,891	4254,839	4280,826
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	209,303	1522,855	1555,883	1709,586	1919,147	1177,397	1340,475	1410,861	1336,377	1299,478
	D'land 1000 M. ⁹⁾	841,436	733,190	817,757	869,393	817,566	798,470	755,837	841,164	796,992	833,705
	Engeland (geladen) ⁶⁾	4,089	4,626	5,348	6,239	5,741	5,000	4,090	4,814	4,769	5,330
Aantal werkloozen in 1000	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,782	6,410	7,487	6,698	5,048	4,670	5,054	6,014	
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,667	3,677	3,707	3,771	3,759	3,288	3,946	4,250	4,470
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,440	1,485	1,368	1,368	1,737	1,737	1,737		
Indexcijfers van aandeelkoersen	Engeland ¹¹⁾				1,648	1,432	1,451	1,315	1,188	1,133	1,059
	Italië ¹²⁾				89	181	225	259	228	215	216
	Duitschland ¹³⁾				513	573	586	560	421	327	262
Indexcijfers van aandeelkoersen	Ver. Staten ¹⁴⁾				154,5	159,3	155,0	157,3	160,2	164,1	168,8
	Engel. ¹⁵⁾ (1913 = 100)				197	192	197	191	192	194	200
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ...				149	150	144	145	145	150	153
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)				175,3	175,4	185,1	197,0	197,9	198,1	199,5
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..				92	91	94	101	105	104	103

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland. ²⁾ Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl. sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den lerschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den lerschen vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den lerschen vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. ¹⁴⁾ Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in §. ¹⁵⁾ London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriële en Scheepvaart-aand. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriële aandelen. ¹⁸⁾ Officieel: 49 gewone aandelen. ¹⁹⁾ Gedurende de staking geen cijfer gepubliceerd. ²⁰⁾ Kolenstaking. ²¹⁾ Kolenst. niet inbegrepen. ²²⁾ Voorl. cijfer.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

MEI	1925	1926	1927
Inlagen	f 9.739.876	f 10.680.710	f 10.717.459
Terugbetalingen ...	„ 11.290.911	„ 11.054.162	„ 11.290.302
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 302.790.669	„ 310.450.412	„ 319.670.376
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 42.979.600	„ 41.978.650	„ 41.989.150
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	8.396	9.136	9.188
Aantal geheel afbetaald	9.197	8.107	8.193
Aantal in omloop op ultimo	1.971.823	1.992.660	2.025.456

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juni 1927		Juni 1926	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	53.187	f 3.362.328.000	55.301	f 2.760.755.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	40.616	„ 3.000.480.000	40.668	„ 2.349.086.000
	1.509	„ 12.020.000	1.563	„ 11.135.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Mei 1927		Mei 1926	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 75.4	23.699	f 98.3	17.796
Girobetalingen aan particulieren	„ 22.9	84.698	„ 22.-	68.322
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 4.7	6.864	„ 5.2	6.633
Betalingen	„ 6.7	29.424	„ 6.9	26.184
Part. rekeninghouders	„ 19.4 ¹⁾	30.096 ²⁾	„ 17.4 ¹⁾	27.160 ²⁾
Waaraan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponoord	„ 9.3	3.292 ²⁾	„ 8.5	2.800 ²⁾

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden gulden).

	Juni 1927		Juni 1926	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	124.741		116.633	
Bijschrijvingen wegens:	1.352.099	415.793	1.139.219	455.447
a. Stortingen	589.920	99.042	486.420	90.301
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	762.052	281.027	652.799	365.146
2. van Ned. Bank.	127	35.694	2)	2)
c. And. onderwerpen		30		
Afschrijvingen wegens:	857.694	408.285	744.467	480.525
a. Chèques	159.069	54.237	150.320	115.347
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	670.273	281.027	573.051	365.146
2. van Ned. Bank.	852	72.982	2)	2)
c. And. onderwerpen	27.500	39	21.096	32
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		95.781		90.962
Bedrag der belegging ¹⁾		69.210		72.498

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

2) Sinds Juli 1926 overschrijvingen Ned. Bank afzonderlijk.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javasche Bank ... 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-Duitsche Rijksbank 6 10 Juni '27
Bank v. Frankrijk. 5 14 Apr. '27	N. Bk. v. O'rijk. 7 20 Juli '27
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Juni '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 12 Aug. '26	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje.. 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	23 Juli	18/23 Juli	11/16 Juli	4/9 Juli	19/24 Juli	20/25 Juli	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	3½/16-3½/8	3½/2-5/8	37/16-1/2	3½/2-5/8	25/8-11/16	27/8-3	3½/8-3/16
Prolong.	3½/8 2)	3-1/2	3-1/4	3½/4-1/2	2½/4-1/2	2½/4-3/4	2½/4-3/4
Londen Daggeld ..	3-1/2	3-4½	3-4	2¾-4	3-4½	3-1/2	1¾-2
Partic. disc.	4½/16	4½/16-3/8	4½/16-3/8	4½/16-3/8	4½/16-3/16	4½/16-3/4	2½/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	5-7	5-8½	6-8½	6-9	3-5½	8-9½/2	—
Partic. disc.	57/8	57/8-6	57/8	57/8	4½	77/8	—
30-55 d...	57/8	57/8-6	57/8	57/8	4½	77/8	—
56-90 d...	57/8	57/8-6	57/8	57/8	4½	77/8	2½/8-1/2
Warenwechel.	6-1/4	6-1/4	6-1/4	57/8-6½/4	5	9-1/4	—
New York) Call money	3½/4-4	3½/2-4½/4	4-1/4	4-3/4	4-1/4	3½/4-4	1¾-2½/2
Partic. disc.	3½/8	3½/8-3/4	37/8	3½/4-7/8	3½/2	3½/8	—

1) Call money-koers van 22 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Noteering van Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
19 Juli 1927	2.49 5/8	1211 5/8	59.37 1/2	9.77 1/2	34.70	100
20 „ 1927	2.49 5/8	12.11 1/2	59.35	9.77 1/2	34.70	100
21 „ 1927	2.49 5/8	12.11 1/2	59.29 1/2	9.77 1/2	34.69 1/2	100
22 „ 1927	2.49 5/8	12.11 1/2	59.33 1/2	9.77 1/2	34.69 1/2	100
23 „ 1927	—	1211 1/2	59.35 1/2	9.77 1/2	34.69	99 15/10
25 „ 1927	2.49 5/10	12.11 5/8	59.35 1/2	9.76 3/4	34.68 1/2	100
Laagsted. w. 1)	2.49 1/2	12.11 3/8	59.28	9.76	34.67	99 3/4
Hoogste d. w. 1)	2.49 3/4	12.12 1/8	59.40	9.79	34.75	100 1/4
18 Juli 1927	2.49 5/8	12.12	59.29	9.77 1/2	34.70 1/2	100
11 „ 1927	2.49 5/8	1212 1/8	59.16 1/2	9.77 1/2	34.71 1/2	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
19 Juli 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.50	13.56	42.71
20 „ 1927	48.06	35.15	7.40	1.50	13.57	42.74
21 „ 1927	48.06	35.15	7.40	1.50	13.57	43.61 1/2
22 „ 1927	48.08	35.15	7.40	1.50	13.58	42.67 1/2
23 „ 1927	48.09	35.15	7.39 1/2	1.51	—	—
25 „ 1927	48.08	35.12 1/2	7.39 1/2	1.50	13.56 1/2	42.55 1/2
Laagsted. w. 1)	48.03	35.10	7.38	1.45	13.52 1/2	42.50
Hoogste d. w. 1)	48.10	35.25	7.42	1.55	13.60	42.80
18 Juli 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.55	13.54 1/2	42.60
11 „ 1927	48.05	35.15	7.40	1.57 1/2	13.60	42.70
Muntpariteit	48.—	35.—	7.40	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
19 Juli 1927	66.85	66.73	64.45	6.30	106	2.49 1/4
20 „ 1927	66.87 1/2	66.76	64.45	6.29	106	2.49 1/4
21 „ 1927	66.87 1/2	66.77 1/2	64.52 1/2	6.29	106	2.49 1/4
22 „ 1927	66.85	66.73	64.50	6.29	106	2.49 1/4
23 „ 1927	66.85	66.75	64.52 1/2	6.28 1/2	106	2.49 1/4
25 „ 1927	66.85	66.75	64.50	6.29	106	2.49 1/4
Laagsted. w. 1)	66.80	66.65	64.40	6.27	105 3/4	2.49
Hoogste d. w. 1)	66.90	66.80	64.60	6.32 1/2	106 1/4	2.49 1/2
18 Juli 1927	66.85	66.75	64.45	6.28 1/2	106	2.49 3/8
11 „ 1927	66.85	66.72 1/2	64.55	6.30	106	2.49 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
19 Juli 1927	4,85 1/2	3,91 1/2	23,78 1/2	40,06
20 " 1927	4,85 1/2	3,91 1/2	23,76 1/2	40,06
21 " 1927	4,85 15/32	3,91 1/2	23,76	40,06 1/2
22 " 1927	4,85 7/16	3,91 1/2	23,77	40,06 1/2
23 " 1927	4,85 7/16	3,91 1/2	23,78	40,06
25 " 1927	4,85 7/16	3,91 1/2	23,78 1/4	40,06 1/2
26 Juli 1926	4,86 1/2	2,47	23,80	40,18
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	9 Juli 1927	16 Juli 1927	18/23 Juli 1927 Laagste	23 Juli 1927 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	365	366	364	375
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 7/8	1/10 1/2	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.86 1/2	27.86 1/2	27.85	27.90
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 3/4	47 25/32	47 11/16	47 25/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 7/8	1/5 7/8	1/5 2 1/2	1/5 2 1/2
Constantin ..	Piast. p. £	940	947 1/2	940	945
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 3/32	2/0 1/8	1/11 7/8	2/0 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/11 3/8	1/11 5/8	1/11 5/8	1/11 1/2
Lissabon 1) ...	d. per Esc.	215 3/32	215 3/32	21 1/2	215 3/32
Mexico	d. per \$	24	24	23	24
Montevideo 1)	d. per \$	48 3/4	48 7/8	48 5/8	49 1/8
Montreal 1) ...	\$ per £	4.86 1/2	4.86 1/2	4.86 1/8	4.86 3/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 13/16	5 5/8	5 10/16	5 7/8
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/6 1 1/16	2/6 1 1/16	2/6 1/2	2/7 7/16
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 25/32	2/3 25/32	2/3 3 1/2
Valparaiso 2) ..	\$ p. £	39.84	39.80	39.80	39.84
Warschau ...	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	43	45

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N.York 2)
18 Juli 1927..	26 5/8	56 1/2
19 " 1927..	26 3/16	56 1/4
20 " 1927..	26 1/2	56 3/8
21 " 1927..	26 1/16	56 5/8
22 " 1927..	26 1/16	56 1/2
23 " 1927..	26 1/8	56 3/4
24 Juli 1926..	29 3/8	63 7/8
20 Juli 1914..	24 1/16	54 1/8

GOUDPRIJS 3)

	Londen
18 Juli 1927....	84/11 1/2
19 " 1927....	84/10 3/4
20 " 1927....	84/11
21 " 1927....	84/11 1/2
22 " 1927....	84/11 1/2
23 " 1927....	84/11 1/2
24 Juli 1926....	84/10 1/2
20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	15 Juli 1927	23 Juli 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 9.509.275,37	f 17.362.698,43
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 715.810,35	" 481.815,92
Voorschot op ult. Juni 1927 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 11.487.254,55	" 11.487.254,55
Voorschotten aan de koloniën	" 15.954.392,36	" 16.090.893,70
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 127.433.014,69	" 126.281.165,58
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 15.415.539,70	" 17.147.652,36
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 2.385.348,03	" 2.565.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	—	—
Schatkistbiljetten in omloop)	f 58.722.000,—	f 58.722.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 29.580.000,—	" 29.580.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop	" 11.945.918,—	" 11.715.114,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfond 2) ..	" 6.550.698,46	" 5.109.482,65
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 30.534.379,96	" 33.013.181,04
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 980.000,—	" 980.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 5.487.242,40	" 5.343.567,03

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) in rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	16 Juli 1927	23 Juli 1927
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
In 's lands kassen aanwezig	f 37.208.000,—	—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	" 5.985.000,—	f 5.882.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	" 11.169.000,—	" 5.335.000,—
Schatkistpromessen in omloop	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 30.535.000,—	" 30.350.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 2.653.000,—	" 2.653.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.488.000,—	" 1.519.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 Juli 1927.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 134.364.770,57 Bijbnk. " 11.150.841,34 Ag.sch. " 15.043.763,45	f 160.559.375,36
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. .. f 128.080.232,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..	—	128.080.232,—
Beleeningen	Hfdbk. f 47.280.124,27 incl. vrsch. Bijbnk. " 8.409.600,72 in rek.-crt. Ag.sch. " 75.015.701,54	f 130.705.426,53
Op Effecten	f 124.016.026,53	
Op Goederen en Spec. ..	6.689.400,—	130.705.426,53
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud	f 68.128.185,—
Muntmat., Goud ..	319.275.409,65	f 387.403.594,65
Munt, Zilver, enz. ..	28.771.166,73	
Muntmat., Zilver ..	—	416.174.761,38
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfond 2)	—	23.631.448,02
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	22.860.217,80
		f 887.011.461,09
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefond 2)	—	7.027.840,39
Bijzondere reserve	—	8.000.000,—
Pensioenfond 2)	—	4.692.712,40
Bankbiljetten in omloop	—	789.509.025,—
Bankassigatiën in omloop	—	343.722,35
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 18.144.108,45	
saldo's: Anderen ..	33.390.617,26	51.534.725,71
Diverse rekeningen	—	5.903.435,24
		f 887.011.461,09

Beschikbaar metaalsaldo
 f 247.436.295,94 |

Op de basis van 1/6 metaaldekking
 79.158.801,33 |

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..
 1.237.181.475,— |

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
25 Juli '27	68.128	319.275	789.509	51.878	247.436	49
18 " '27	68.235	333.571	797.202	57.144	258.844	50
11 " '27	68.275	333.571	808.322	52.231	257.397	50
4 " '27	68.325	335.519	825.263	39.532	258.799	50
27 Juni '27	68.458	335.517	782.673	54.948	264.724	52
20 " '27	68.559	341.498	779.530	64.147	269.197	52
26 Juli '26	64.615	361.336	814.221	76.081	275.066	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
25 Juli 1927	160.559	—	130.705	128.080	22.860
18 " 1927	153.533	—	128.495	135.926	22.947
11 " 1927	161.845	—	125.733	134.659	24.407
4 " 1927	166.454	—	135.593	122.632	22.719
27 Juni 1927	146.656	—	128.739	122.142	22.094
20 " 1927	146.862	—	134.632	117.486	39.803
26 Juli 1926	54.197	—	140.451	223.690	43.696
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/6 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div.-rekeningen 1)
25 Juni 1927..	1.030	1.414	583	940	463
18 " 1927..	1.031	1.480	528	937	493
11 " 1927..	1.030	1.468	514	949	532
4 " 1927..	1.030	1.568	551	951	535
28 Mei 1927..	1.040	1.417	540	966	482
26 Juni 1926..	1.027	1.510	554	972	458
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
23 Juli 1927	206 500		324.400	53 900	129.840
16 " 1927	204.200		322.100	62.800	127.220
9 " 1927	209.300		321.500	63.700	132.260
18 Juni 1927	185.044	25.305	316.634	54.388	136.731
11 " 1927	185.198	27.520	318.424	48.525	140.024
4 " 1927	185.190	28.714	311.922	55.067	141.266
28 Mei 1927	185.245	29.278	308.361	54.393	142.768
24 Juli 1926	194.794	34.021	335.632	49.983	152.068
25 Juli 1925	132.941	45.810	311.088	55.235	106.261
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
23 Juli 1927		151.800		***	54
16 " 1927		154.000		***	53
9 " 1927		148.700		***	54
18 Juni 1927	14.242	20.387	68.536	56.305	57
11 " 1927	14.234	20.673	64.070	56.182	58
4 " 1927	14.342	21.399	62.645	59.634	58
28 Mei 1927	13.978	21.010	57.538	59.120	59
24 Juli 1926	11.945	26.334	54.871	65.553	59
25 Juli 1925	18.040	30.183	74.162	63.589	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ^{2/3} metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
20 Juli 1927	151.809	137.361	296.487	56.250	246.809
13 " 1927	151.068	137.585	297.263	56.250	247.720
6 " 1927	151.074	138.258	300.037	56.250	250.626
29 Juni 1927	152.118	137.977	298.260	56.250	249.067
22 " 1927	152.009	136.297	296.517	56.250	246.901
15 " 1927	152.111	136.500	305.825	56.250	249.214
21 Juli 1926	151.734	141.347	291.981	56.250	241.270
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
20 Juli '27	49.867	48.610	12.629	101.979	34.197	29 ^{7/8}
13 " '27	48.917	46.362	10.034	100.425	33.234	30 ^{1/10}
6 " '27	47.547	61.488	19.205	104.377	32.567	26 ^{1/10}
29 Juni '27	51.666	59.305	7.875	119.033	33.891	26 ^{1/10}
22 " '27	49.411	48.477	20.168	95.289	35.461	30 ^{3/4}
15 " '27	50.386	49.162	19.113	97.923	35.361	30 ^{3/10}
21 Juli '26	40.540	69.942	7.612	114.972	30.137	24 ^{9/10}
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitend. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitend.	Wissels	Waarv. op het buitend.	Beleeningen
21 Juli '27	5.546	1.864	345	54	1.325	7	1.654
15 " '27	5.547	1.864	345	52	1.617	10	1.653
7 " '27	5.547	1.864	345	50	1.430	8	1.671
30 Juni '27	5.547	1.864	345	50	2.494	6	1.602
23 " '27	5.547	1.864	345	50	1.829	7	1.653
22 Juli '26	5.549	1.864	338	77	5.218	24	2.341
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
21 Juli '27	26.250	5.748	24.177	53.131	12.817	216
15 " '27	26.550	5.746	23.460	53.490	12.523	174
7 " '27	26.650	5.744	23.518	53.951	11.896	10
30 Juni '27	26.850	5.732	22.321	52.786	12.372	299
23 " '27	26.650	5.732	22.015	52.107	12.679	125
22 Juli '26	38.350	5.389	3.376	55.006	3.847	38
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitend. regeeringen. ³⁾ Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitend. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Juli 1927	1.801,5	57,9	96,2	2.236,6	116,5
7 " 1927	1.802,1	57,9	73,5	2.317,6	71,9
30 Juni 1927	1.802,6	57,9	67,0	2.494,6	146,6
23 " 1927	1.802,8	57,9	70,3	2.017,4	21,3
15 " 1927	1.803,6	57,9	75,2	2.116,9	28,5
15 Juli 1926	1.492,3	260,4	33,4	1.192,5	12,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
15 Juli 1927	93,0	530,0	3.518,3	746,4	360,2
7 " 1927	93,1	491,7	3.676,5	587,9	328,1
30 Juni 1927	92,9	461,8	3.815,2	669,5	318,1
23 " 1927	93,1	522,8	3.219,3	769,5	304,9
15 " 1927	93,1	520,8	3.342,0	759,6	294,0
15 Juli 1926	89,5	693,5	2.738,1	705,6	143,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Juli, 30, 23, 15 Juni '27 15 Juli '26, resp. 83; 66; 47; 121; 115; 224 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitend. wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitend.						Schatkist	Partic.
20 Juli	645	446	41	468	30	400	1.899	16	87
14 " "	645	458	41	482	33	400	1.921	15	96
7 " "	645	447	—	475	34	—	1.902	15	96
30 Juni	645	444	—	473	40	—	1.906	38	72
23 " "	644	438	41	486	25	400	1.850	16	136

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-d. v. d. mem-b. banks	In de open markt gekocht
6 Juli '27	2.988,1	1.654,4	152,8	506,8	199,0
29 Juni '27	3.020,5	1.634,8	163,3	477,3	216,1
22 " '27	3.023,3	1.663,2	165,5	438,7	183,2
15 " '27	3.016,6	1.727,5	168,7	360,9	182,5
8 " '27	3.005,9	1.683,2	164,0	399,3	221,6
1 " '27	2.993,0	1.665,1	160,7	496,5	229,0
7 Juli '26	2.806,8	1.376,8	135,2	612,6	237,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
6 Juli '27	374,5	1.751,1	2.340,9	129,4	73,0	76,8
29 Juni '27	376,4	1.702,7	2.399,6	129,4	73,6	77,6
22 " '27	369,3	1.689,3	2.364,8	129,4	74,7	78,8
15 " '27	547,2	1.698,3	2.473,7	129,4	72,3	76,4
8 " '27	438,1	1.716,8	2.390,5	129,1	73,2	77,2
1 " '27	362,5	1.740,4	2.366,6	129,0	72,8	76,8
7 Juli '26	375,3	1.737,5	2.279,2	122,8	69,8	73,2

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
29 Juni '27	668	14.718	6.050	1.751	19.755	6.212
22 " '27	668	14.619	6.062	1.717	19.641	6.186
15 " '27	668	14.648	6.176	1.816	20.107	6.172
8 " '27	668	14.580	5.956	1.736	19.579	6.195
1 " '27	668	14.625	5.977	1.725	19.644	6.156
30 Juni '26	702	14.135	5.681	1.661	19.066	5.650

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 25 Juli 1927.

Ook in de achter ons liggende berichtperiode zijn de omzettingen aan de internationale fondsenmarkten over het algemeen niet omvangrijk geworden. Te Berlijn is het zelfs bijzonder stil geweest; slechts enkele fondsen hebben van een levendiger handel blijk gegeven. Hiertoe hebben in de eerste plaats aandeelen I. G. Farbenindustrie behoord, welke af en toe in groote posten uit de markt werden genomen. De vraag naar deze aandeelen heeft vermoedelijk in verband gestaan met de berichten omtrent onderhandelingen met de Engelsche en Fransche chemische nijverheid. Voorts bestond eenige belangstelling voor die fondsen, waarovertrent met de Amerikaansche regeering nog onderhandelingen omtrent de teruggave worden gevoerd. Men schijnt van meening te zijn, dat een bevredigende regeling binnenkort verwacht zal kunnen worden. Daarentegen is voor de meeste andere papieren de stroeve houding van de geldmarkt aanleiding geworden voor een afwachtende stemming. Ook het feit, dat de handelsbalans voor de maand Juni een invoeroverschot heeft aangetoond, dat 110 miljoen mark groeter is dan dat van de voorafgaande maand, heeft niet tot een optimistische tendens kunnen bijdragen. Ten slotte verwacht men, dat de oogstresultaten niet gunstig zullen zijn. Een en ander heeft een achteruitgang van het koerspeil van 4 à 8 pCt. ten gevolge gehad.

Te Parijs heeft de vacante volle uitwerking kunnen verkrijgen, nu het parlement niet meer vergadert en ten aanzien van bijzondere financiële vraagstukken ook geen ingrijpen door de regeering wordt verwacht. Inmiddels is de stemming tamelijk gunstig geweest.

Te Londen is het verloop gedurende de achter ons liggende dagen niet opgewekt geweest. Nog steeds doet zich de invloed gelden van de financiële moeilijkheden bij de Beecham Trust, waarbij gevoegd kunnen worden de onzekere vooruitzichten met betrekking tot de geldmarkt en uit den aard der zaak ook de vacanteperiode. Inmiddels zijn er toch nog enkele factoren geweest, welke aanleiding tot een ruimeren handel in enkele fondsen hebben gegeven. In de eerste plaats was de afdeeling voor beleggingsfondsen over het algemeen opgewekt, ondanks den stroom van nieuwe emissies, welke weder op te merken zijn geweest. De meeste van deze nieuwe uitgaven hebben ditmaal een goed onthaal gevonden, hetgeen een gunstige uitwerking heeft gehad. Voorts waren aandeelen in chemische ondernemingen gezocht in verband met de hierboven reeds vermelde besprekingen met de Duitsche chemische trust.

Te New York heeft de markt, met uitzondering van de laatste dagen, vrij groote activiteit aan den dag gelegd, hetgeen gepaard is gegaan met een verhooging van het koerspeil. De oorzaak dient te worden gevonden in de ruimere geldmarkt. Toch geloof men in Wallstreet niet aan een verlaging van den discountvoet, in verband met het feit, dat de oogstperiode en de herleving van de bedrijvigheid in handel en industrie binnenkort vermoedelijk voelbaar zullen worden.

Ten onzent is de stemming vrij kalm gebleven. Dit geldt ook voor de *beleggingsmarkt*, waar de hoogste, tot nu toe bereikte koersen niet steeds gehandhaafd konden worden. Desondanks kan niet van een ongeamteerde houding worden gesproken. Wellicht stond de lichte reactie in verband met de iets hoogere geldnoteeringen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106³/₁₆, 105⁷/₈; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100⁷/₁₆, 100³/₈; 4¹/₂ pCt. Ned.-Indië 1926: 98³/₈, 97⁷/₈, 98¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 83, 83¹/₂; 5 pCt. Brazilië: 1913 £ 20—100: 72³/₄, 73; 8 pCt. São Paulo: 106¹/₈, 106⁷/₁₆, 106³/₈.

Van de verschillende aandelensoorten hebben *petroleum-papieren* sterk de aandacht getrokken. De handel in aandeelen Koninklijke is weliswaar niet groot geworden — met uitzondering van een enkelen dag — doch het koersverloop was van dien aard, dat de desbetreffende afdeeling toch de belangstelling gaande heeft kunnen houden. Over het algemeen was de tendens in neergaande richting. De verschillende mededeelingen omtrent den strijd op de petroleummarkt om de olie uit Rusland hebben den toestand voor het publiek niet duidelijk gemaakt en velen hebben onder deze omstandigheden de voorkeur aan realisatie van hun bezit gegeven. Het slot is nagenoeg op het laagst bereikte peil van de berichtperiode gekomen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 327¹/₄, 324¹/₄, 318; Gee. Holl. Petr. Cy.: 219¹/₄; Kon. Petr. Mij.: 351⁷/₈, 347, 342⁷/₈; Perlak Petr. Mij.: 67³/₈, 67, 66; Peudawa: 15¹⁵/₁₆, 16, 16¹/₄; Maryland Oil: 33¹/₄, 33³/₈, 33¹/₂.

Tegenover deze afdeeling hebben de overige markten een beteren indruk gemaakt. Voor *rubberaandeelen* bestond vrij

veel vraag, waarvan de koersen dan ook de weerspiegeling hebben gegeven. In de eerste plaats was het de lichte verbetering van den rubberprijs, in de tweede plaats de verwachte vermindering van de voorraden te Londen, welke tot een verhooging van het koersniveau aanleiding heeft gegeven. Tegen het slot is echter eenige reactie op te merken geweest. Amsterdam Rubber: 288³/₈, 295¹/₂, 291¹/₂; Deli Batavia Rubber Mij.: 234, 238, 237; Hessa Rubber: 424¹/₂, 421, 430¹/₂, 424; Indische Rubber: 334¹/₂, 342, 348; Java Caoutchouc: 205, 206¹/₂, 207¹/₄; Kali Telepak: 288, 294, 295; Kendeng Lemboe: 380, 385¹/₂, 390, 379; Lampung Sumatra: 202¹/₂, 207¹/₂, 206¹/₂; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 354, 352; Oost-Java Rubber: 334¹/₂, 334¹/₂, 340; R'dam Tapanoeli: 144, 145, 146¹/₂; Serbadjadi: 292¹/₂, 294¹/₂, 297¹/₂; Sumatra Rubber: 297, 298¹/₂, 290; Sumatra Caoutchouc: 286¹/₂, 293, 286; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 188¹/₂, 187¹/₂, 189¹/₂; Intercontinental Rubber: 12⁵/₈, 12⁷/₃₂, 12⁷/₁₆.

In aansluiting aan rubberaandeelen waren ook *tobaksfondsen* vast gestemd. Het sterkst zijn aandeelen Senembah op den voorgrond getreden, in verband met gunstige oogstverwachtingen. Vervolgens werden certificaten „De Oostkust” gevraagd, als gevolg van het feit, dat deze maatschappij groote rubberplantages bezit. Arendsburg: 640¹/₂, 648¹/₂, 645; Deli Batavia: 497¹/₂, 495¹/₂, 497; Deli Mij.: 448, 449, 444¹/₄; Ngoepit: 415, 411, 417¹/₂; Oostkust: 244, 248, 251; Senembah: 454¹/₂, 458¹/₄, 460.

Ook de *suikerafdeeling* was opgewekt van toon. Weliswaar breidde deze stemming zich niet tot alle fondsen van deze rubriek in zoodanige mate uit, dat overal belangrijke koersverbeteringen op den voorgrond zijn getreden, doch de tendens was zoodanig, dat zelfs in de gevallen, waar niet van een opmerkelijken vooruitgang kan worden gesproken, de vraag het aanbod toch steeds heeft beheerscht. Tot de op den voorgrond tredende maatschappijen hebben behoord Handelsvereniging „Amsterdam”, Koloniale Bank — welke echter onder de rubriek „bankinstellingen” worden genoteerd, — Pagottan, Soemmerredjo, Gayamsche Cultuur Maatschappij, enz. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 174, 175, 176¹/₄; Handelsvg. Amsterdam: 704¹/₂, 708¹/₄, 715; Javasche Cultuur Mij.: 392, 395, 392; Gayamsche Cult. Mij.: 142¹/₄, 143¹/₄, 148¹/₂; Krian: 224, 218¹/₂, 224¹/₄; Maron: 269, 265, 264; Ned.-Ind. Suiker Unie: 280, 279, 280; Pagottan: 319¹/₂, 318¹/₂, 326¹/₂; Poerworedjo: 129¹/₈, 129, 131; Sindanglaet: 441 (ex div.), 440¹/₂, 440; Soemmerredjo: 218, 220, 228; Suiker Cultuur Mij.: 301, 302¹/₄, 301; Tjep- per: 743, 737, 753; Watoetoelis Poppoh: 890, 900¹/₂, 905.

Scheepvaart-aandeelen waren vast in verband met meldingen omtrent een betere vrachtenmarkt. De belangstelling is echter niet groot geworden. Holland-Amerika Lijn: 76, 79, 78; Java-China Lijn: 132¹/₂, 130¹/₄, 131¹/₂; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 93¹/₂, 95, 97¹/₂; Ned. Scheepvaart Unie: 187, 187¹/₂, 187¹/₄; Nievelt Goudriaan: 114¹/₂, 116¹/₂, 115¹/₂; Stoomvaart Mij. Nederland: 180, 180¹/₄.

Van *binnenlandsche industriële aandeelen* waren kunstzijdesoorten tamelijk vast, met uitzondering van aandeelen Hollandsche Kunstzijde Industrie. Ook Jurgensaandeelen hebben een herstel kunnen behalen. Daarentegen bestond eenig aanbod voor aandeelen Philips, totdat op den laatsten dag van de berichtperiode voor deze aandeelen een ommekeer is ingetreden. Centrale Suiker Mij.: 118, 119, 118¹/₂; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 121, 122, 119¹/₄, 117¹/₂; Jurgens: 163¹/₂, 166¹/₂, 167; Maakubee: 109¹/₄, 112⁷/₈, 111, 111¹/₄; Ned. Kunstzijdefabriek: 330, 334, 332, 333; Philips Gloeilampenfabriek: 456, 452, 450, 456¹/₂.

Mijn-aandeelen bleken loom in de markt te liggen, waarop aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij een uitzondering hebben gevormd. Alg. Exploratie Mij.: 62¹/₄, 65¹/₄, 68; Billiton: 900; Beeton Mijnb. Mij.: 152¹/₂, 153, 149¹/₂; Müller & Co.'s Mijnb. Mij.: 75, 73¹/₄, 75; Redjang Lebong: 169¹/₄, 168; Singkep Tin: 485, 471¹/₂, 482¹/₂, 488.

De afdeeling voor *bankaandeelen* was opgewekt, in het bijzonder voor de Indische soorten. Amsterdamsche Bank: 170³/₈, 171¹/₄, 171¹/₄; Incasso Bank: 125¹/₄, 126; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 75, 75¹/₄, 74¹/₄; Javasche Bank: 357, 365, 367¹/₂; Koloniale Bank: 255¹/₄, 256¹/₄, 257¹/₄, 262¹/₈; Ned.-Ind. Handelsbank: 170¹/₄, 171¹/₄, 172, 170¹/₂; Ned. Handel Mij.: 163, 165¹/₄, 167¹/₂, 172; R'damsche Bankverg.: 90, 92¹/₂, 93¹/₂, 93¹/₂.

De *Amerikaansche markt* was kalm en vertoonde tegen het einde van de berichtveek eenige neiging tot reactie. Anaconda Copper: 91³/₈, 92¹/₃₂, 93¹/₂, 94¹/₄; Studebaker: 52¹¹/₁₆, 53, 52¹/₄; United States Steel Corp.: 124⁷/₈, 125⁵/₈, 125⁷/₈; Atchison Topeca: 186, 187³/₈; Baltimore & Ohio: 119, 117¹/₂, 119; Erie: 61³/₈, 59⁷/₈, 60⁷/₈; Missouri Kansas & Texas: 53, 51¹/₄, 53; Union Pacific: 177³/₈, 179, 180; Wabash Railway: 75¹⁰/₃₂, 74, 72¹⁵/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

26 Juli 1927.

Ook deze week weder is over het algemeen de tarwe-markt niet levendig geweest. In Engeland bleef de kooplust namelijk onbevredigend en ofschoon het schijnt, dat tegenwoordig de Engelsche molens niet over groote voorraden beschikken, gaan zij er niet in belangrijke mate toe over, die aan te vullen. Zelfs was spoedig verwachte tarwe op verschillende dagen der week in Engeland weder dringend aangeboden en gedrukt en zoo stil waren de zaken, dat zowel te Londen als te Liverpool dagen voorkwamen, waarop geen enkele zaak in tarwe werd gerapporteerd. De allerlaatste dagen werden iets meer zaken gedaan doch de omzet bleef klein. Deze zeer rustige houding der Engelsche tarwe-markt is vooral het gevolg van de goede vooruitzichten voor de oogsten der voornaamste productie-landen. Ook op het vasteland deed zich daarvan de invloed gelden, doch de vertraging in den Franschen oogst heeft tengevolge gehad, dat in Frankrijk nog al wat buitenlandse tarwe is opgenomen, terwijl in Duitschland de voorraden in het binnenland zoo zeer waren geslonken, dat meer belangstelling ontstond voor de te Antwerpen, te Rotterdam en in de Noord-Duitsche havens opgeslagen partijen Noord-Amerikaansche tarwe. Vooral in beide eerstgenoemde havens werden deze voor een groot gedeelte opgeruimd, waartoe de toename van den Duitschen kooplust in sterke mate bijdroeg. Langzamerhand is hiermede eenig herstel der verhouding tot de Amerikaansche prijzen gepaard gegaan, zoodat ook de naar de havens van Noordwestelijk Europa onderweg zijnde Noord-Amerikaansche tarwe gemakkelijker plaatsing vond. Dit heeft tot den wat beteren omzet aan de Engelsche markt meegewerkt doch gedeeltelijk bestonden deze zaken in verkoopen naar het vasteland. Daar bleef evenals in Engeland de vraag voor tarwe op aflading beperkt omdat de berichten omtrent de nieuwe oogsten, zowel in Noord- als in Zuid-Amerika, voor de toekomst eerder op lagere dan op hogere prijzen wijzen. Het weder in Canada blijft namelijk uitstekend en de berichten over schade door hagel en onweer, welke de laatste dagen geregeld in de pers verschenen, betreffen telkens slechts zeer beperkte gebieden. Nog altijd verwacht men in Canada een goed resultaat van den te velde staanden tarwe-oogst ondanks den laten uitsaai. De tarwe profiteert namelijk nog altijd zeer van het hooge vochtgehalte van den bodem en zelfs zijn er optimisten, die een even grooten oogst als in het vorige jaar voorspellen. Dit moge eenigszins overdreven zijn, doch hun uitwerking op de markt missen deze gunstige verwachtingen niet, vooral omdat zij gepaard gaan met optimistische rapporten uit de Vereenigde Staten. De resultaten voor de wintertarwe zijn daar onregelmatig en loopen voor de verschillende staten sterk uiteen, doch men neemt aan, dat de totale opbrengst zeker niet minder zal zijn dan de Juli-raming van het departement van Landbouw te Washington. Zeer rooskleurig blijven de mededeelingen omtrent de zomertarwe der Vereenigde Staten en telkens leest men, dat het weder van dien aard is, dat het voorkomen van roest, waarvan reeds eenigen tijd melding werd gemaakt, zich niet uitbreidt. Overigens heeft dit verschijnsel tot nog toe geen schade aan het gewas veroorzaakt. Indien dit zoo blijft, mag men volgens verschillende berichtgevers hopen op een oogst van niet minder dan 300 miljoen bushels. Het Juli-rapport van Washington raamde de opbrengst op 274 miljoen en in 1926 zijn 205 miljoen bushels zomertarwe in de Vereenigde Staten binnengehaald. Ook in Argentinië zijn de vooruitzichten sedert den omlaans gevallen regen ten zeerste verbeterd en overal wordt daar de uitsaai met kracht voortgezet. Wat minder gunstig wordt gerapporteerd uit Australië. Wel heeft het daar in verschillende streken geregend, doch met name in Zuid-Australië en Nieuw Zuid-Wales schijnt een bevredigende oogst slechts mogelijk te zijn, indien er binnenkort sterke regenval optreedt. Minder goed dan in de genoemde groote uitvoerlanden ziet het er in sommige Europeesche landen met den nieuwen tarwe-oogst uit. Wel is het weder over het algemeen wat verbeterd, doch sterke regenval en veranderlijk weder kwamen ook deze week weder in verschillende gedeelten van Westelijk Europa voor. In Engeland blijft men daarom rekenen op een vrij wat kleineren tarwe-oogst dan in het vorige jaar en in Frankrijk wordt bij het oogsten veel last ondervonden van het legeren van het graan. Ook schijnt de kwaliteit te hebben geleden van het slechte weder van de laatste maanden en alle hoop in Frankrijk is nu gevestigd op de tarwegebieden van het Noorden, die bij beter weder nog veel kunnen goedmaken. In Duitschland zijn over het algemeen de vooruitzichten nog steeds goed, doch de kans, dat de oogst laat zal zijn, wordt steeds grooter. Zeer goed is de kwaliteit der tarwe in Zuid-Oostelijk Euro-

pa, evenals blijkbaar in Rusland, doch de opbrengst valt in sommige landen tegen. Vooral in Zuid-Slavië is dat het geval en ook in Hongarije voldoet in dit opzicht de oogst niet geheel aan de gekoesterde verwachting. Zaken in tarwe uit deze landen komen reeds vrij geregeld naar Italië en een enkelen keer ook naar West-Europa tot stand en nu de kwaliteiten er zooveel beter zijn, mag men waarschijnlijk voor dit seizoen meer zaken in tarwe uit de Roemeensche zeehavens verwachten. Evenals in Noord-Amerika is ook aan de Argentijnsche termijnmarkten de tarweprijs deze week verder gedaald, hetgeen niet slechts verband hield met de betere oogstvooruitzichten, doch ook met de ruime aanvoeren in de Argentijnsche havens. Daar echter tevens de verscheperingen een flinke uitbreiding ondergingen, namen de voorraden in de Argentijnsche havens wat af. Zij bedroegen op 22 Juli 280.000 ton tegen 100.000 ton op den overeenkomstigen datum van het vorige jaar. Van Noord-Amerika is deze week wat meer tarwe afgeladen en het totaal der wereldverscheperingen onderging dus eene vermeerdering. De hoeveelheden, welke naar Europa onderweg zijn, zijn echter ook deze week nog verder geslonken wegens flinke aankomsten in de bestemmingshavens.

In den loop der week heeft de prijsdaling voor tarwe aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 10 centavos per 100 KG. bedragen. Chicago en Winnipeg waren aanvankelijk wat hooger, doch ten slotte zijn de markten er weer ingezakt wegens het goede weder en de onbevredigende Europeesche vraag. In vergelijking met den 18den, was op 25 Juli het slot onveranderd. Slechts Juli te Winnipeg was $1\frac{1}{2}$ cent hooger.

Rogge is in Noord-Amerika in het begin der week nog flauw geweest wegens de uitstekende vooruitzichten van den nieuwen oogst en den zeer beperkten kooplust in Europa. Later hebben echter Europeesche berichten omtrent late oogsten en slecht weder eene vastere stemming te Chicago teweeg gebracht. Bovendien ontstond in Duitschland meer belangstelling voor spoedige rogge, zoodat de in de Europeesche havens liggende voorraden, welke langen tijd de markt sterk hadden gedrukt, eindelijk gedeeltelijk en zelfs tot stijgenden prijs konden worden van de hand gedaan. Zoowel in Noord-Duitsche havens als te Rotterdam werd daardoor nog al wat loco-rogge naar Duitschland verkocht, terwijl ook in rogge op aflading in Augustus/September een vrij geregelde omzet, speciaal op Rotterdam, kon worden bereikt. In Noord-Duitschland toonde men daarvoor minder belangstelling. Aan het einde der week is te Chicago ook rogge weder in prijs gedaald en de markt sloot op 25 Juli ruim 1 dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week tevoren.

Maïs was in het begin der week wat vaster wegens stijgende zeevrachten en betere vraag in Engeland. De hoogere prijzen, welke voor Platamaïs werden gevraagd, hadden echter den kooplust op het vasteland doen afnemen en toen bovendien weder zeer groote verscheperingen uit Argentinië werden voorspeld, kreeg de markt weder een eenigszins gedrukt aanzien. In de tweede helft der week kon echter een sterke verbetering intreden met zeer levendige vraag op het vasteland. Niet slechts kwamen naar Nederland, Duitschland en België zeer groote zaken in Platamaïs tot stand en vonden enkele stoomende ladingen plaatsing in Portugal en Spanje, waardoor de Argentijnsche verscheperers in de gelegenheid waren om, ondanks onveranderde Argentijnsche markten, hunne prijzen vrij wat te verhoogen, maar later trad ook aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario eenige prijsverhoging in. Zoowel spoedige partijen als aflading in Augustus en September werden in groote hoeveelheden tot den gestegen prijs in Nederland en Duitschland verkocht, terwijl ondanks de zeer groote aanvoeren, welke speciaal in de Nederlandsche havens in de eerstvolgende weken te verwachten zijn, ook daarvoor de vraag weder verbeterde met eenigen steun van de Duitsche markten aan den Rijn. Engeland deed aan deze uitbreiding der zaken niet in sterke mate mede, doch ook daar werden telkens wel de hoogere prijzen ingewilligd. Op 25 Juli echter is de vaste stemming wat bekoeld en Platamaïs was ten slotte weder wat beneden de hoogst betaalde prijzen te koop. Tot de vaste stemming voor Platamaïs hebben ook de berichten uit Roemenië medegewerkt. Daar werd gedurende het grootste gedeelte der week nog over droogte geklaagd, welke den nieuwen oogst in gevaar bracht, terwijl in Roemenië voor binnenlandsch gebruik zeer hooge prijzen voor oude maïs werden betaald, welke den uitvoer naar West-Europa geheel onmogelijk maakten. Later heeft het in Roemenië vrij algemeen geregend, doch verlaging der prijzen is nog niet ingetreden. In de Vereenigde Staten is maïs in prijs gestegen wegens de zich vormende overtuiging, dat de oogst er nog kleiner zal zijn dan in het Washing-

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	25 Juli 1927	18 Juli 1927	26 Juli 1926
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.				
23 Juli '27	141 $\frac{7}{8}$	99	44 $\frac{1}{8}$	12,15	6,65	15,70	Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	15,—	14,90	16,25
16 „ '27	142 $\frac{7}{8}$	97 $\frac{3}{4}$	44	12,25	6,55	15,95	Rogge (No. 2 Western) ... ¹	11,80	11,75	12,25
23 Juli '26	139 $\frac{3}{8}$	75 $\frac{3}{8}$	40 $\frac{1}{2}$	13,40	6,75	18,—	Mais (La Plata)	173,—	176,—	172,—
23 Juli '25	150 $\frac{3}{4}$	103 $\frac{3}{4}$	43 $\frac{3}{4}$	13,55	9,40	20,20	Gerst (48 lbs. malting) ... ²	245,—	235,—	194,—
23 Juli '24	132 $\frac{1}{4}$	108 $\frac{3}{4}$	54 $\frac{1}{8}$	15,20 ¹⁾	9,60 ¹⁾	23,65 ¹⁾	Haver (Canada 3)	12,50	12,40	10,70
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{4}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ... ¹	12,40	12,10	12,25
							Lijnzaad (La Plata)	368,—	366,—	392,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 Juli 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	17/23 Juli 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	18.641	1.169.485	880.780	500	39.001	7.731	1.208.486	888.511
Rogge	6.205	231.117	156.553	—	100	916	231.217	157.469
Boekweit	122	11.450	13.081	—	67	855	11.517	13.936
Mais	33.620	748.989	511.785	6.297	114.364	66.873	863.353	578.658
Gerst	6.078	252.171	198.045	—	6.529	6.915	258.700	204.960
Haver	3.482	121.067	134.257	—	2.728	2.165	123.795	136.422
Lijnzaad	3.102	152.247	139.060	2.881	140.983	130.468	293.230	269.528
Lijnkoek	4.901	106.296	146.415	—	—	—	106.206	146.415
Tarwemeel	2.386	66.398	42.373	—	20.291	7.778	86.689	50.151
Andere meelsoorten	—	7.614	9.062	—	—	—	7.614	9.062

tonsche Juli-rapport werd geraamd. Dit heeft tevens geleid tot meer Noord-Amerikaansche vraag voor Platamaïs en daardoor bijgedragen tot de vastere stemming, welke voor laatstgenoemde maïssoort gedurende de laatste dagen heerschte. Op 25 Juli was echter ook de Argentijnsche markt kalm. Aan de termijnmarkten te Rosario en Buenos Aires sloot maïs 10 a 20 centavos per 100 KG. hooger dan op den 18den.

In Zuid-Afrika zijn in den laatsten tijd de maïsprijzen verder gedaald, zoodat nu binnen eenigen tijd wel eene uitbreiding der exportzaken mag worden verwacht.

Gerst is deze week veel vaster geloopt. Het aanbod uit Oost-Europa, zoowel van de kleine restanten van den ouden Roemeenschen oogst als van den nieuwen oogst op aflading in de eerstvolgende maanden, is uiterst gering en nadat, zoowel in Duitschland als in Nederland, een aantal vroeger afgesloten contracten door de Roemeensche verkoopters werden teruggekocht, zijn op alle posities de gerst-prijzen sterk gestegen. Dit geldt niet slechts voor Roemeensche, doch ook voor Noord-Amerikaansche en andere soorten. In Duitschland heeft de vastere stemming der gerstmarkt tot uitgebreide zaken in Noord-Amerikaansche gerst op aflading in de herfstmaanden geleid, gepaard gaande met eene aanzienlijke prijsstijging aan de termijnmarkt te Winnipeg. Spoedige gerst vindt tot aanzienlijk verhoogde prijzen de laatste dagen vrij goeden kooplust in Nederland en Duitschland, doch de voorraden uit den Donau, welke te Antwerpen zijn opgeslagen, nemen slechts zeer langzaam af omdat zij gedeeltelijk uit gerst van onvoldoende kwaliteit bestaan.

Haver bleef deze week in Engeland uiterst stil met zeer weinig zaken, doch op het vasteland valt eenige verbetering der vraag te constateeren. In Nederland bestaat voor spoedig beschikbare binnenlandsche haver meer vraag en ook in Noord-Amerikaansche haver op aflading kwamen, zoowel naar Nederland als naar den Duitsche Beneden-Rijn, meer zaken tot stand. Op 25 Juli bestond eindelijk ook in Engeland meer kooplust voor haver. Wegens de bevredigende vooruitzichten van den Noord-Amerikaanschen haver oogst was de termijnmarkt voor haver te Chicago echter niet vast en na een kleine prijsstijging in het begin der week bleven de prijzen er vrijwel onveranderd.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten verflauwde de afgelopen week en gaf allerwegen afbrokkende prijzen te zien.

In New York waren de noteringen als volgt:

	Sp. C.	Aug.	Sept.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.55	2.72	2.77	2.86	2.79	2.73
Opening verslagweek....	4.52	2.67	2.75	2.83	2.77	2.73
Slot verslagweek.....	4.52	2.61	2.67	2.76	2.71	2.66

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 62.000 tons, de versmeltingen 74.000 tons tegen 59.000 tons in 1926 en de voorraden 224.000 tons tegen 323.000 tons.

Ondanks het warmere weer blijft de consumptie nog beneden normaal en raffinauteurs blijven hunne inkoopten tot het hoog noodige beperken. Door Willett & Gray wordt de consumptie in de V.S. gedurende de eerste 6 maanden van dit jaar geraamd op 2.824.000 tons tegen het recordcijfer van 2.866.000 tons gedurende dat tijdperk in 1926; de onzichtbare voorraden moeten volgens W. & G. nogal sterk zijn teruggelopen, zoodat zij verwachten dat aan het eind van het jaar de consumptie in 1927 niet onbevredigend zal blijken te zijn geweest.

In Porto Rico en Philippijnsche suiker kwamen eenige zaken tot stand tot ongeveer 2% d.c. c. & fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productiet. 19 Juli	4.508.620	4.879.000	5.034.000
Weekontv. afscheep havens..	38.045	25.356	35.702
Totaal sedert 1 Jan.—16 Juli	3.463.581	3.890.619	4.318.200
Weekexport tot 16 Juli....	96.098	55.360	76.187
Totale export sedert 1/1-16/7	2.407.773	2.629.175	3.280.569
Voorraad afscheep havens..	1.073.852	1.261.446	1.037.631
Voorraad Binnenland	948.375	942.000	666.000

Er is in sommige districten wat regen gevallen, maar men blijft naar meer neerslag verlangen.

Naar Europa, waar voornamelijk Nederlandsche en Belgische Raffinauteurs zich interesseerden, hoofdzakelijk tegen verkoopen van prompte suiker naar Duitschland, werden verscheidene partijen Cuba-, Domingo- en Mozambique-suiker verkocht.

Op 1 Aug. a.s. zal in Duitschland de wet in werking treden, waarbij het invoerrecht op suiker van Mk. 10.— tot Mk. 15.— per 100 KG. wordt verhoogd, terwijl de accijns van Mk. 21.— tot Mk. 10.50 per 100 KG. wordt verlaagd.

In Engeland brokkelden de noteringen op de termijnmarkt eveneens af en sloten als volgt:

Juli 1927 ..	Sh. 15 $\frac{1}{8}$	Dec. 1927	Sh. 14 $\frac{3}{4}$
Aug. " ..	" 15 $\frac{7}{8}$	Maart 1928	" 16 $\frac{1}{4}$
October " ..	" 14 $\frac{6}{8}$	Mei "	" 16 $\frac{4}{8}$

Op Java heeft Britsch-Indië zich geheel teruggetrokken van de markt. De stemming voor tweedehandsch suiker was de afgelopen week zeer kalm tot flauw. Prijzen brokkelden dan ook ongeveer $f \frac{1}{2}$ af en de noteringen aan het eind der week waren:

Superieur Nieuwe Oogst ready tot Oct.-levering f 15,50; Superieur Nieuwe Oogst Novemb./Decemb.-levering f 15,75; No. 16 &/hooger ready f 14,75.

Hier te lande verliep de termijnmarkt in sympathie met het buitenland de afgelopen week in zeer kalme stemming. Buitenland brokkelden tusschen $f \frac{1}{2}$ en $f \frac{3}{4}$ af naar gelang der positie. Wegens eenige dekkingsvraag voor Augustus kon de prijs voor dezen termijn aan het eind weer iets aantrekken. De slotnoteringen waren als volgt:

Augustus f 18 $\frac{1}{2}$ gedaan; December f 17 $\frac{3}{8}$ geboden; Maart f 17 $\frac{3}{8}$ gedaan.

De omzet was uiterst gering en bedroeg ongeveer 2800 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 13 Juli 1927.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn, na ruim een maand merkwaardig vast te zijn gebleven, belangrijk gestegen. Het Amerikaansche Gouvernement publiceerde jl. Zaterdag de schatting van de acreage voor den oogst 1927/'28, hetwelk een vermindering aangaf van circa 12,4 pCt. vergeleken bij het vorig jaar; dit had een „bullish” effect en veroorzaakte een aanzienlijken kooplust. Prijzen stegen aanmerkelijk, hoewel een gedeelte van deze stijging later op den dag weer verloren ging; deze week heeft de prijsstijging zich echter kunnen handhaven en noteerde Liverpool Mid American spot gisteren zelfs 9,51, het hoogste punt, dat wij seder September jl. gezien hebben. Hedenmorgen opende Liverpool 1 tot 4 punten lager. Intusschen bedragen de ontvangsten in de havens ca. 3½ miljoen balen meer dan verleden jaar en de export ca. 3 miljoen balen meer. De vraag in Liverpool is levendig geweest en de verkoop bedroeg gedurende de afgelopen week ca. 62.000 balen, ondanks de algemeene rust in garens. Egyptische katoen is eveneens gestegen, hoewel ontvangsten in Alexandrië circa 700.000 cantars meer bedragen dan verleden jaar.

In Amerikaansche garens gaat weinig om. De prijsstijging, welke verleden week door de American Yarn Association is ingevoerd, is nog niet door koopers geassimileerd en werkt als een beletsel voor den handel. Er loopen geruchten, dat enkele spinners, die niet bij de Association zijn aangesloten, beneden de officieele prijzen verkoopen en toeh nog een behoorlijke winstmarge kunnen maken. Over het algemeen gaat er echter zeer weinig om, waarvoor de actie van de Yarn Association en de stijging van katoenprijzen grootendeels verantwoordelijk zijn, daar vóór dien tijd zich een geregelde handel begon te ontwikkelen. De jaarlijksche vacantes in de verschillende groote weefcentra dragen er ook toe bij de vraag te verminderen. In de Egyptische sectie worden garens zoowel voor export als de binnenlandsche markt beter gevraagd en er zijn in de afgelopen week goede zaken gedaan in Voile- en Poplin fine single garens, hoewel de stijging van het ruwe materiaal gedurende de laatste twee dagen zaken tegenwerkt. Ook bestaat er een goede vraag naar getwijnde garens. De cijfers van den Board of Trade, betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand Juni, welke gisteren gepubliceerd werden, bedroegen 17.177.300 pond, hetgeen een vermindering beteekent van ca. 5½ miljoen pond vergeleken met Mei. Vergeleken echter bij Juni vorig jaar, zijn deze cijfers 2½ miljoen hooger, waarvan 2 miljoen voor rekening zijn van Duitschland en Nederland.

Doekprijzen zijn deze week sterk gestegen en ofschoon dit een goede vraag ten gevolge heeft gehad, zijn biedingen meestal op het oude prijsniveau gebaseerd, terwijl er niet veel nieuwe zaken tot stand zijn gekomen. De mail van deze week laat duidelijk het standpunt van Indië zien met betrekking tot de prijsverhoogingen, veroorzaakt door de actie van de Yarn Association en de algemeene aarzeling van overzeesche koopers om de Manchesterprijzen, die zij als kunstmatig vastgesteld beschouwen, te volgen. Deze week moet men echter met een nieuwen factor rekening houden, nl. de vastere stemming van zoowel Amerikaansche als Egyptische katoenprijzen. Wat de Oostersche markten betreft, stelt Indië erg teleur, hoewel de berichten over de monsoon gunstig luiden en de mindere belangstelling grootendeels te wijten is aan het wantrouwen in het huidige prijsniveau. Van China en de Straits bestaat een goede vraag naar diverse styles, doch ook hier is de prijsstijging een beletsel voor zaken.

Manchester, d.d. 20 Juli 1927.

Prijzen van Amerikaansche katoen bleven stijgen tot jl. Maandag, toen Liverpool Mid-American spot 13 punten lager noteerde. Een gedeelte van deze daling werd gisteren gedurende een, door het bezoek van Zijne Majesteit den koning ter opening van het Gladstone Dock, verkorten beursdag, weer ingehaald. Hedenmorgen opent Liverpool zeer vast met 17—23 punten hooger en de stijging voor Mid-American sinds ons laatste bericht bedraagt thans 44 punten. Aan de prijsverhoging van Egyptische katoen kwam jl. Maandag eveneens een eind. Er was de vorige week bijzonder veel belangstelling voor loco-katoen en verkoopen bedroegen gedurende de afgelopen week totaal 62.000 balen, waarvan een groot gedeelte exoten, speciaal Soedaneesche (16.500 balen), hetgeen ongetwijfeld bijdroeg tot de vastere stemming van Sakellaridis.

Hoewel er in Amerikaansche garens gedurende de laat-

ste helft van de vorige week meer omging, was er deze week minder vraag. Producenten van alle soorten rapporteeren mindere vraag, terwijl zaken zich meestal tot kleine hoeveelheden beperken en de geheele omzet slechts zeer gering is. Wat Egyptische garens betreft, bestond er een bescheiden vraag, zoowel voor het binnenland als voor export, doch zaken komen moeilijk tot stand, daar koopers de stijging van het ruwe materiaal niet wenschen te volgen en verkoopen dientengevolge slechts gering zijn. In het Boltondistrict schijnen spinners echter goed bezet te zijn en men heeft met verkoopen geen haast. Naar getwijnde garens bestaat een bescheiden vraag in de fijnere nummers, speciaal voor binnenlandsch gebruik.

Doekprijzen blijven vast en dit heeft een goede vraag van de Oostersche markten ten gevolge, speciaal Indië. Calcutta heeft meer belangstelling getoond dan in vele weken het geval is geweest, doch biedingen zijn over het algemeen veel te laag om tot zaken te kunnen leiden. Ongetwijfeld erkennen koopers thans de sterkere positie, die de markt in de laatste twee weken heeft verkregen ten gevolge van de hogere katoen- en garenprijzen. De actie van de Yarn Association veroorzaakt echter veel wantrouwen in de huidige verhoogde prijzen, daar de herinnering aan de jongste slechte tijden, toen men gedurende maanden achtereen een dalende markt onder de oogen had te zien, nog versch in het geheugen ligt. Er bestaat een natuurlijk wantrouwen tegen wat zij kunstmatig opgevoerde prijzen noemen en men toont weinig neiging om anders dan op zeer beperkte schaal te koopen. Er is dan ook in de afgelopen week slechts zeer weinig gedaan, hoewel enkele fabrikanten zoo fortuinlijk zijn geweest om aanvullende orders te boeken. Op het huidige prijsniveau zijn echter slechts beperkte zaken mogelijk en koopers schijnen er de voorkeur aan te geven te wachten om te zien of de fluctuaties in de katoen- en garenmarkten ook wijziging zullen brengen in de huidige vaste doekprijzen.

13 Juli 20 Juli Oost. koersen. 12 Juli 19 Juli
Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br.-Indië 1/5 3/4 1/5 3/4
F.G.F. Sakellaridis 18,80 19,95 T.T. op Hongkong 1/11 3/4 1/11 3/4
G.F. No. 1 Oomra.. 7,65 7,95 T.T. op Shanghai 2/6 1/2 2/6 1/2

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	22 Juli 1927	15 Juli 1927	8 Juli 1927	22 Juli 1926	22 Juli 1925
New York voor Middling ...	18,50 c	18,— c	17,15 c	18,75 c	24,10 c
New Orleans voor Middling	18,37 c	17,65 c	16,75 c	18,31 c	23,50 c
Liverpool voor Middling ...	9,91 d	9,65 d	9,17 d	10,06 d	13,63 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 15 Juli '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	13000	9752	9433
„ Atlant.Havens			
Uitvoernaar Gr. Brittannië	2558	2262	2526
„ „ 't Vasteland etc.	6699	4544	4714
„ „ Japan.....	1815	1201	898

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	15 Juli '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	1089	574	340
Binnenland	410	916	210
New York	222	51	120
New Orleans	289	163	86
Liverpool	899	489	370

KOFFIE.

De stemming was in de afgelopen week weder kalmer en de prijzen der kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië, die in de voorafgegane 14 dagen langzaam doch regelmatig waren opgelopen, zakten ditmaal voor Santos Koffie weder een fractie in en voor Rio zelfs 2/- a 3/-. Ook Palembang en de andere ongewasschen Sumatra-Robusta-soorten liepen een kleinigheid terug.

Aan de termijnmarkt ondergingen de noteeringen van den eenen dag op den anderen slechts zeer weinig verandering en bij het afsluiten van dit bericht waren aan onze markt de prijzen der verschillende maanden voor een deel

gelijk aan die van de rest slechts iets daaronder.

Een telegrafisch bericht uit Brazilië meldde, dat het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo besloten heeft, de limiet der aanvoeren uit het binnenland van dezen Staat en van Minas Geraes naar de haven van Santos, voorloopig onveranderd te laten op 34.000 balen per dag (reeds vanaf begin Juli waren de dagelijksche aanvoeren op deze hoeveelheid gelimiteerd). Tevens werd erbij vermeld dat, om tegemoet te komen aan de wenschen der pakhuisbesturen, voortaan dagelijks ook 20.000 balen in de stad Sao Paulo zullen mogen binnenkomen. Hoewel dit laatste bericht niet zeer duidelijk is, wordt alhier aangenomen, dat bedoeld wordt, dat van de groote hoeveelheden, die thans van uit de plantages in de verschillende daartoe aangewezen pakhuizen en spoorwegstations in den staat Sao Paulo worden afgeleverd, dagelijks 20.000 balen direct mogen worden doorgezonden naar de stad Sao Paulo, alwaar zij dan zullen moeten worden opgeslagen. De doorzending naar de haven van Santos, die uit het binnenland altijd ook over de stad Sao Paulo moet plaats hebben, zal dan in het vervolg volgens de telkens maandelijks vast te stellen limiet, waarschijnlijk geleidelijk rechtstreeks plaats hebben uit de stad Sao Paulo en gedeeltelijk uit het binnenland via deze stad.

In loco was ten onzent de handel deze week weder minder geanimeerd dan de beide vorige weken en de afzet was dientengevolge ditmaal niet zeer bevredigend.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 75/- à 76/- per owt. en van dito Prime ongeveer 77/6 à 78/6, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving op prompte verscheping, bedragen 62/- à 64/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli verscheping, 31 ct.; Benkoelen Robusta, Augustus verscheping, 32½ ct.; Java W.I.B. f.a.q., Augustus verscheping, 41 ct., alles per ½ KG. cif. uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 49 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt, wafien aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
26 Juli	39½	37½	36½	35½	39	36¼	35¼	34¾
19 "	39½	37½	36½	35½	39½	36¾	35¾	35¼
12 "	38¾	37½	36½	35½	38¾	36¼	35¼	34¾
5 "	38½	37½	36½	35½	37¾	35¼	34¾	33¾

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
25 Juli	\$ 12,38	\$ 11,84	\$ 11,57	\$ 11,37
18 "	" 12,47	" 12,10	" 11,95	" 11,77
11 "	" 12,34	" 11,94	" 11,80	" 11,63
1 "	" 11,98	" 11,60	" 11,45	" 11,31

Rotterdam, 26 Juli 1927.

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week wederom een kalm, doch vast verloop. Alleen wanneer de kwaliteiten teruglopende waren, werd hier en daar een kleine prijsvermindering waargenomen.

Goede kwaliteiten waren ten volle prijshoudend tot vaak iets hooger.

De afleveringen uit entrepot te Londen blijven gunstig, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor uitvoer.

De verschepingen van Noordelijk Britsch-Indië gedurende Juni, bedroegen bijna 15 miljoen lbs. tegenover ruim 21 miljoen lbs. in dezelfde maand van 1926.

Amsterdam, 25 Juli 1927.

COPRA.

De markt, die de afgelopen week flauw gestemd was, werd tegen het einde weer iets beter. Consumenten kochten regelmatig tot dalende prijzen.

De slotnoteringen zijn:

Ned.-Ind. fms. stoomend, Juli/Aug. en Aug./Sept. afl. f 31½; idem Sept./Oct. en Oct./Nov. f 32.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt verbeterde zich de afgelopen week slechts heel weinig. Van Montreal

werd voor prompte tonnage naar Antwerpen/Hamburg range op basis van 10 cents per 100 lbs. bevracht, en naar Antwerpen of Rotterdam per Juli/Augustus tegen hetzelfde cijfer. Naar de Middellandsche Zee was de animo iets beter geworden, speciaal per Juli en een prompte boot heeft 15½ cents bedongen op basis van één loshaven, terwijl per 10/25 Augustus ½ cent minder werd gedaan. Tegen het einde was de markt flauwer dan ooit.

Ten gevolge van de geringe vraag naar tonnage voor suiker van West-Indië zijn de vrachten zwakker geworden en een spotprompte boot werd bevracht van Cuba naar U.K./Continent tegen 16/6, terwijl voor een vroege Augustusboot 16/9 één, 17/9 twee havens betaald werd.

De North Pacific was zeer flauw en de vrachten zijn nog zwakker geworden. Een boot van ca. 7000 tons werd bevracht van Portland/Puget Sound/Vancouver naar U.K./Continent tegen 31/3 per laatste helft September, terwijl per einde September/begin October een aantal booten is gedaan op basis van 32/- en 32/6.

De markt van de La Plata leefde verder op gedurende de afgelopen week, doch werd tegen het einde der week weer flauwer. Bevrachters stelden hoofdzakelijk belang in vroege tonnage en daar de beschikbare hoeveelheid eenigszins beperkt is, zagen zij zich gedwongen in hun vrachten op te komen. Handige tonnage per Juli/Augustus bedong 21/6 van boven La Plata havens naar U.K./Continent, doch het cijfer voor die positie was tegen het einde der week 6 d. minder. Van Buenos Ayres werden groote booten bevracht naar het Continent tegen 20/- en tegen het einde werd 19/- geaccepteerd naar Antwerpen of Rotterdam.

De chilispeter vrachtenmarkt was zeer flauw gestemd. Er zijn eenige orders aan de markt, doch bevrachters toonen slechts weinig belangstelling om tot bevrachten over te gaan, terwijl ook reeders niet bijzonder toeschietelijk zijn voor de vastere markt van La Plata. Per September kan een groote boot geplaatst worden naar Alexandrië; bevrachters stellen hiervoor 29/- tot 30/- in uitzicht, doch er is geen tonnage te krijgen onder 31/-. Per December werd een boot bevracht op basis van 20/- naar Bordeaux/Hamburg range, met Middellandsche Zee opties tegen 2/6 extra. De eenige boeking van ruimte is per prompt naar het Continent tegen 26/-.

De Oostelijke afdelingen bleven alle zeer kalm en het aanbod van thuisvrachten was gering, uitgezonderd soya-boonen. Van Wladivostock werd gedurende de afgelopen week ongeveer 40.000 tons bevracht, grootendeels voor Nov./Dec./Jan. belading. Per September/October is betaald 31/3 naar Rotterdam en/of Hamburg, October 32/6 Rotterdam of Hamburg, 33/9 Hull of Scandinavië, Australië was kalm en in graan ging niets om, hetgeen ook geldt voor Britsch-Indië. Een handige boot werd van Bombay naar Antwerpen of Duinkerken gedaan tegen 20/6 op de tweewicht, per Augustus.

De Donau is kalm en er vonden geen bevrachtingen plaats. Van de Zwarte Zee was een geringe vraag naar tonnage voor graan op basis van 11/6 naar Continent, Augustus belading, doch zelfs tegen een 6 d. hogere vracht slaagden bevrachters er niet in tonnage te krijgen.

De Middellandsche Zee is kalm, doch de vrachten blijven vrijwel op peil. Voor erts werd o.m. betaald: La Goullette/Rotterdam 4/10½, Bizerta/Middlesbro 7/-, Hornillo Bay/Rotterdam 5/3. Voor fosfaat werd een groote boot gedaan van Sfax naar Vlaardingen tegen 6/9. Van de Golf van Biscaye werd flink bevracht en de markt is vast en de vrachten onveranderd. Bilbao/Rotterdam betaalde 6/-, Ljnuiden 6/3, Cardiff 6/9.

De uitgaande Engelsche kolenvrachtenmarkt was kalm. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan 4/1½, Havre 4/-, Barcelona 11/-, Malta 9/-, Port Said 9/-, Buenos Aires 13/6 en Rosario 14/6 en van de Oostkust: Kopenhagen 5/3, Stockholm 5/3, Helsingfors 5/1½, Rouaan 4/3, Venetië 9/6, Buenos Aires 13/6.

RIJNVAART.

Week van 17 t/m. 23 Juli 1927.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts en hout, waren zeer levendig. Er was veel vraag naar scheepsruimte, welke in den loop der week steeds schaarscher werd. De ertsvrachten liepen op tot f 0,70/0,80, met resp. ¼—½ lostijd.

Naar den Bovenrijn stegen de vrachten tot circa f 1,40 per last met verkorten lostijd. Ook werden enkele schepen in daghuur gecharterd op basis van 3 cents per ton. Het sleeploon bedroeg gemiddeld f 0,42½—0,45 tarief. De wästerstand bleef gunstig. In de Ruhrhavens bleef de algemeene toestand ongewijzigd.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 30 Juni 1927

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd	f	1.193.400,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.020.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 9.397.300,33 waarvoor in geld gestort	"	7.072.600,33
waarvoor effecten gedeponeerd	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruike	"	32.295.300,—
		37.620.000,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	54.640.086,95
Saldo's bij Bankiers	"	23.109.149,18
Daggeldleeningen	"	300.000,—
Eigen Effecten en Syndicaten	"	7.682.077,62
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen	"	1.005.525,68
Prolongatiën gegeven	"	15.009.515,—
Credietvereniging	f	43.769.341,53
Af: loopende Promessen	"	200.000,—
		43.569.341,53
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 66.493.729,81 Af: loopende Promessen	"	3.732.000,—
		62.761.729,81
Voorschotten op Consignatiën	"	1.706.017,89
Gebouwen	"	5.861.665,63
		<u>268.551.109,62</u>
Totaal.....	f	268.551.109,62

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	9.265.825,78
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Reserve Credietvereniging	"	2.912.803,24
		49.978.629,02
Waarborgfonds Credietvereniging	"	4.789.604,50
Aandeelhouders voor gedeponeerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	1.193.400,—
in Leen-Depot	"	36.426.600,—
		37.620.000,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	2.763.384,24
Deposito's	"	51.002.228,01
Prolongatie-Deposito's	"	2.739.300,—
Saldi Rekeningen-Courant	f	87.564.048,83
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	5.142.732,35
" " " Credietvereniging	"	3.160.487,27
		95.867.268,45
Daggeldleeningen	"	3.800.000,—
De Nederlandsche Bank	"	1.417.196,28
Te betalen Wissels	"	13.680.622,26
Geaccepteerd door derden	"	2.665.791,24
Diverse Rekeningen	"	2.227.085,62
		<u>268.551.109,62</u>
Totaal.....	f	268.551.109,62

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,— Reserfefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar 1 %
met 10 dagen opzegging 1¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT
SAFE-DEPOSIT.

Utrechtsche Hypotheekbank Utrecht - Drift 17

Kapitaal f 4.500.000 Hypotheken f 44.000.000
Res. f 1.115.398,11⁵ Pandbrieven f 43.000.000

De Bank stelt beschikbaar:

**4¹/₂ % Pandbrieven
à 99 %**

in stukken van
f 1000.—, f 500.— en f 100.—

DIRECTIE:

Mr. A. J. S. VAN LIER.
Mr. P. R. HOORWEG.

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Mij, Rotterdam

Dr. A. O. HOLWERDA, Eenige praktische uitkomsten van de wiskundige theorie der levensverzekeringen. f 2.—.

J. G. DE JONGH, De resultaten van het Nederlandsche levensverzekeringbedrijf over de jaren 1912—1915. f 1.50.

J. G. DE JONGH, Eenige beschouwingen naar aanleiding van de publicaties der levensverzekering-maatschappijen. f 2.—.

A. E. C. VAN SAARLOOS, Balanslezen. Handleiding voor fondsenbezitters, commissarissen van Naamlooze Vennootschappen en studeerenden in de Handelswetenschappen. 2e druk f 2.90

A. E. C. VAN SAARLOOS, Productiekostenverrekening en wetenschappelijke bedrijfsleiding. Leidraad voor fabrikanten, ingenieurs en accountants. f 3.50.

Mr. J. VAN SCHEVICHAVEN, Korte juridische beschouwingen over het contract en het bedrijf der levensverzekeringen. f 2.—.

Dr. J. VAN SIEGENBEEK VAN HEUKELOM, Beoordeeling der levenskansen in het levensverzekeringsbedrijf. f 2.—.

Mr. G. VISSERING, Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de goudpolitiek van de Nederl. Bank. f 1.50.

Verkrijgbaar bij den boekhandel

Zoeven verscheen:

Koersberekening

Door JOH. HAGE

Een handleiding bij het berekenen van koersen.

Prijs f 2,90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam.

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚓ Dwarshelling. Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam